

Vlaams
Parlement

vergadering **C223**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed

van 5 mei 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de erkenning van metaaldetectoristen – 1918 (2014-2015)	4
VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de opvolging van sustainable development goals (SDG's) in Vlaanderen – 1498 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Jan Van Esbroeck aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over Wereldwaterdag 2015 – 1678 (2014-2015)	7
VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de handel in organen van leden van Falun Gong – 1499 (2014-2015)	11
VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de seksuele en reproductieve rechten van vrouwen in Iran – 1503 (2014-2015)	15
VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de problematiek van de bootvluchtelingen op de Middellandse Zee – 1928 (2014-2015)	20
VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Vlaamse in- en uitvoercijfers en de nood om in te zetten op een duurzame maakindustrie – 1960 (2014-2015)	25
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de wapenhandel naar het Midden-Oosten – 1999 (2014-2015)	29
VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de situatie in Burundi – 2021 (2014-2015)	31
VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Vlaamse bijdrage aan het Nationaal Actieplan Bedrijven en Mensenrechten – 2029 (2014-2015)	34

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitlating van de Franse president over Straatsburg als EU-hoofdstad
– 2032 (2014-2015)

38

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de erkenning van metaaldetectoristen – 1918 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister-president, collega's, de metaaldetectoristen vormen een onderdeel van het onroerenderfgoedbeleid. Het is een goedbedoelde, amateuristische vorm van onderzoek en archeologie. De voorbije tijd kreeg ik echter enkele verontrustende mails. U krijgt die ongetwijfeld ook, minister-president, dus u weet waarover het gaat. Alvorens mijn vraag in te dienen, heb ik wel nog wat specialisten geraadpleegd over de ernst en de zwaarwichtigheid van de materie. De vraag is immers of het uit één hoek komt of niet.

De verontrustende signalen die ik krijg, gaan over de gulheid waarmee metaaldetectoristen een erkenning en de bijhorende badge kunnen krijgen. Binnenkort moet je immers een erkenning als metaaldetectorist hebben. Die erkenning wordt toegekend door de administratie. De voorwaarden, die in de regelgeving vermeld staan, zijn niet zwaar en zeker niet onoverkomelijk. Ik wil hier niet meteen pleiten voor zware regels. Mijn vraag is een echte vraag om uitleg en informatie, maar tegelijk met een politieke kant, omdat ik toch een beetje ongerust ben.

Behalve dat je meerderjarig moet zijn en geen veroordelingen mag hebben, moet je ook een soort basiskennis hebben over archeologische erfgoedzorg en de vastgestelde code van goede praktijk. Laat ons eerlijk zijn: dat is moeilijk af te dwingen en moeilijk te controleren. Het systeem is zo gemakkelijk, dat het bij wijze van spreken op een erewoordachtige manier werkt, zoals mijn ouders indertijd gewoon hun rijbewijs konden gaan ophalen toen dat werd ingevoerd. Als je zei dat je met de auto kon rijden, kreeg je een rijbewijs.

Nu, metaaldetectoristen zijn heel gedreven hobbyisten. Op tv-zenders als Discovery Channel en National Geographic kun je trouwens geregeld programma's zien over hoe een aantal Amerikaanse metaaldetectoristen aan de slag gaan, wat ze zoeken, en wat die passie voor hen betekent.

Het zijn gedreven mensen die het goed menen, maar er zitten ook een aantal cowboys tussen, die de regels met betrekking tot erfgoedzorg niet zo ernstig nemen. Zij krijgen wellicht ook een erkenning. De vraag is hoe we daarmee moeten omgaan.

Ik kan u een concreet voorbeeld geven. Recent was er in Limburg nog een heel grote bijeenkomst van metaaldetectoristen, waar een populaire Britse collega was uitgenodigd. Dat was een heel evenement. De vraag is zelfs of dat evenement wel legaal is.

Je vindt op het internet al tal van mensen die met die badge pronken. Ik wil niemand zijn hobby ontnemen, maar hier kom je toch tot de merkwaardige paradox dat straks aan de ene kant de erkenning van archeologen aan strenge regels onderworpen zal zijn – dat doen we omdat de administratie dan niet elk onderzoek op zich moet valideren – maar dat aan de andere kant de hobbyisten met hun metaaldetector ook het land doorploegen.

Er zijn dus twijfels over de wijze waarop we daarmee omgaan, minister-president. Ik heb dan ook enkele vragen voor u. Erkent u dat de erkenningsvoorwaarden voor metaaldetectoristen wel bijzonder laagdrempelig zijn? Moet daar niet wat bijgestuurd worden? Acht u het opportuun om nu al al die erkenningen en insignes

uit te reiken, ook al mogen ze op dit moment nog niet worden gebruikt? Erkent u dat hierdoor vroegtijdig gebruik of misbruik gefaciliteerd wordt en dat er ten onrechte legitimiteit gegeven wordt aan de dragers van zo'n insigne? Moet ook hier niet bijgestuurd worden? Wanneer verwacht u te kunnen aankondigen vanaf wanneer het gebruik van de erkenningen toegelaten wordt? Hoeveel erkenningen werden er al uitgereikt? Komt dat overeen met het verwachte aantal, of verwacht u daar nog een evolutie?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Caron, het klopt dat de erkenningsvoorwaarden voor metaaldetectoristen laagdrempelig zijn. Dat is geen vergissing, maar is heel bewust zo geregeld. Het gaat immers, zoals u zelf opmerkte, om hobbyisten. Het zijn meestal geen professionele archeologen, maar amateurs met een passie voor archeologie.

Wij zijn van mening dat het niet nodig is om die mensen hun hobby te ontnemen of te bemoeilijken door heel hoge eisen te stellen voor een erkenning als metaaldetectorist. Weliswaar zullen zij die hobby moeten uitoefenen binnen een gereglementeerd kader. U kent het decreet. Het doel van de erkenning is om te weten wie er actief is als detectorist en die mensen bewust te maken van de bestaande regelgeving, de standaarden en de richtlijnen binnen de archeologische erfgoedzorg.

Ik bespeur enig wantrouwen in uw vraag, mijnheer Caron. Ik ga uit van vertrouwen in de mensen. De regelgeving is nog niet van start gegaan en toch uit u al een zekere vrees dat dit geheel of gedeeltelijk uit de hand zou lopen. Ik weet dat er hier en daar wat stoere uitspraken zijn gedaan op internetfora, maar ik denk niet dat we de meerderheid van de hobbyisten daarvoor moeten straffen met een nodeloos ingewikkelde reglementering.

Anderzijds hebben wij ook geen gedoogbeleid. Vroeger was er geen reglementering, geen erkenning; nu gaan we over tot een minimale erkenning. Tot nu toe kan men dit enkel doen in het kader van een archeologische vergunning, wat niet de bedoeling is. En daarom leggen wij liever de voorwaarden vast.

Ik ben niet van mening dat we nu al moeten bijsturen; alles moet nog in werking treden. We hebben in het regeerakkoord aangekondigd dat we het decreet en heel de nieuwe regelgeving zullen evalueren halverwege 2017, wat heel vroeg is. Het decreet bepaalt dat de effectiviteit van het archeologiehoofdstuk jaarlijks moet worden geëvalueerd. Ik denk dat het goed is om dat niet halsoverkop te vervroegen, maar dat we ons best houden aan de toch al zeer vroege evaluatie van het decreet, dat nauwelijks 1,5 à 2 jaar in werking zal zijn op het moment van de evaluatie.

Ik zie ook geen reden om die bewijzen nu niet te bezorgen. Hoofdstuk 3 van het decreet is in werking getreden, en de actoren die het archeologieluik uitvoeren, kunnen nu al worden erkend. Dat geeft hun het voordeel dat zij bij de inwerkingtreding onmiddellijk aan de slag kunnen gaan en dat er geen overgangperiode is. Die mensen worden ook op de hoogte gebracht dat zij zullen worden uitgenodigd op een informatiesessie.

Het agentschap laat duidelijk weten aan de aanvrager dat de erkenning nog niet kan worden gebruikt. Indien daar nu misbruik van gemaakt zou worden, dan kan het agentschap optreden en de erkenning schorsen of intrekken. Ik denk niet dat er op dat vlak al enige bijsturing moet gebeuren.

Wat het gebruik van de erkenning betreft, verwijst ik naar mijn beleidsnota. Daarin staat dat de inwerkingtreding van de bijkomende uitvoeringsbepalingen gepland is in 2016, en daar houd ik me ook aan.

Vandaag zijn er 253 erkenningen uitgereikt en zijn er 77 aanvragen in behandeling bij het agentschap. Het was heel moeilijk om te voorspellen hoeveel mensen die aanvraag zouden indienen. Top op vandaag is het een illegale activiteit, en dus kon dat moeilijk worden ingeschat. Het agentschap schatte het aantal op een 300-tal in een eerste golf en op langere termijn op een 600-tal.

Het is positief dat heel wat mensen zich nu spontaan melden en een aanvraag indienen, wat betekent dat zij zich engageren om binnen dat laagdrempelige kader te werken met een erkenning. Wie echt een illegale activiteit wil uitoefenen, zal niet onmiddellijk een aanvraag indienen bij het agentschap.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister-president, tot vandaag was er inderdaad geen regeling, al was er natuurlijk wel een aangifteplicht. Wanneer men waardevolle vondsten deed, moest men dat ook in het verleden al melden. Het is niet mijn bedoeling dat daar met een soort van politionele houding op wordt toegezien maar wel dat er geen oneigenlijke dingen gebeuren, gelet op het grote verschil in eisen tussen erkende archeologen en metaaldetectoren.

Het coachen, het ondersteunen en het vormen van die metaaldetectoren zou ook kunnen helpen. Ik heb veel ervaring in het sociaal-cultureel werk, waarin dat soort van verenigingsmodel vaak mensen heeft geholpen om een soort van gedragscode aan te nemen zonder dat daarvoor een regeling moet bestaan. Ik ben ook geen vragende partij om per se regelingen te maken, maar er moet toch zoiets als een vorming zijn, waardoor de sociale controle zo sterk wordt dat de cowboys of de mensen die het systeem misbruiken, eruit gaan.

Heb ik enig wantrouwen? Wel, ik heb geprobeerd mijn vraag niet tendentius te maken. Ik kan u volgen wanneer u zegt dat u het systeem zult evalueren en dat die periode is vastgelegd in het decreet. Ook het technologieluik moet van nabij worden gevolgd. Voor mij is dat voldoende, maar ik wil er wel op wijzen dat mede door televisie-uitzendingen, vooral op Amerikaanse zenders, een golf van belangstelling daarvoor is ontstaan. Dit wordt nu sterk gestimuleerd. Het mag ook niet leiden tot een handeltje in vondsten die niet worden aangegeven en waar men geld uit kan slaan.

Het is een hobby. Voor mijn part moet die niet strak worden gereguleerd, maar we moeten het toch opvolgen. Ik denk ook dat de mensen die dat doen, er belang bij hebben dat ze enige vorming krijgen, of toch gemakkelijk toegang tot vorming krijgen, zodat de kwaliteit van hun werk behoorlijk is. De meeting waarnaar ik even verwees, vond plaats in Meeuwen-Gruitrode. Op 25, 26 of 27 april of zo, een goede week geleden, was er daarover een heel verhaal in de pers. Er werd daarbij ook verwezen naar die erkenningen, de niet-erkenningen enzovoort. Het is dus een tendens die opkomt. We moeten er toch even op toezien dat dit in goede banen wordt geleid. Dat is mijn enige bekommernis.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de opvolging van sustainable development goals (SDG's) in Vlaanderen – 1498 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Jan Van Esbroeck aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over Wereldwaterdag 2015 – 1678 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V): Voorzitter, minister-president, geachte leden, nu precies twee maanden geleden hebben we in de plenaire vergadering een voorstel van resolutie aangenomen. Het voorstel werd ruim gedragen. De resolutie gaat over de betrokkenheid van Vlaanderen bij de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) en de post-2015 ontwikkelingsagenda van de Verenigde Naties. De resolutie die we hebben aangenomen, is redelijk algemeen. Die SDG's bevinden zich ook in een stadium waarin ze nog niet zijn aangenomen. Dit bevindt zich nog in de onderhandelingsfase. Toch is men, denk ik, redelijk ver gevorderd met die zeventien doelen. Het Vlaams Parlement riep de Vlaamse Regering er ook toe op om van die SDG's een speerpunt van haar beleid te maken, en de diverse stakeholders zo goed en zo ruim mogelijk bij dat beleid te betrekken.

Minister-president, in deze fase had ik graag vernomen op welke wijze Vlaanderen tot nog toe wordt betrokken bij die onderhandelingen over de SDG's. Welke accenten legt Vlaanderen? Wat hebben we ingebracht bij het bepalen van de Belgische positie? Niet zo lang geleden is minister De Croo naar New York gegaan. Dat is uitgebreid in de pers gekomen. Hij stelde daar de Belgische stempel op de onderhandelingen te zullen drukken. Ik weet niet wat daarvan aan is. Dat was een vijftal weken geleden. Wat is onze bijdrage daarin? Hij heeft toen ook trouwens sterk het accent gelegd – althans in de media, ik weet niet wat er daarvan was in de onderhandelingen – op de seksuele en reproductieve rechten, op vrouwen en lesbian, gay, bisexual, transgender (LGBT's). U zult ons daar echter natuurlijk beter over kunnen inlichten.

Meer formeel: is dit dossier ook aan bod gekomen in de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB), het interfederale overleg tussen de diverse bevoegde ministers of instanties op uitvoerend niveau? Als dat niet is gebeurd, heeft Vlaanderen al het initiatief genomen om dit te agenderen? Wat is de stand van zaken met betrekking tot dit proces? Ik had dus graag een goed zicht op de onderhandelingen, op onze bijdrage daaraan, en ik wil toch ook enigszins controleren hoe die interfederale samenwerking werkt. Vlot dat? Kunnen de diverse beleidsniveaus elkaar versterken?

Dan kom ik tot mijn laatste vraag. Misschien kunt u daar niet op antwoorden. Misschien is dat enigszins voorbarig. Welke beslissingen werden genomen of worden overwogen met het oog op de toepassing van de SDG's in Vlaanderen? Hebt u daar al een zicht op?

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

De heer Jan Van Esbroeck (N-VA): Voorzitter, minister-president, geachte leden, ik had mijn vraag ingediend naar aanleiding van de Wereldwaterdag, op 22 maart. Dat is al even geleden. Om een aantal praktische redenen hebben we

die vraag een aantal keren uitgesteld, wat op zich geen enkel probleem is. Ik ben ook niet van plan om alle doelstellingen van de Wereldwaterdag hier nog eens opnieuw te herhalen. Minister-president, die kent u uiteraard sowieso. Wel wil ik graag nog eens benadrukken dat blijkt dat vandaag wereldwijd nog steeds 748 miljoen mensen geen toegang tot zuiver water hebben. Daarvan leeft 90 procent in Azië en ten zuiden van de Sahara. Er sterven dagelijks ook nog bijna duizend kinderen jonger dan 5 jaar aan ziekten veroorzaakt door vervuild drinkwater of een gebrekkige hygiëne.

Minister-president, om die Wereldwaterdag toch even op de agenda te plaatsen, had ik u graag een aantal vragen gesteld. Een van de millenniumdoelstellingen voor 2015 is dat men het aantal mensen zonder of met een tekort aan zuiver drinkwater tot de helft wil reduceren. Welke maatregelen heeft de Vlaamse Regering ter zake in haar beleid, in haar plannen ingeschreven? Wat is uw standpunt met betrekking tot de eis van UNICEF dat tegen 2030 iedereen thuis of in de nabije omgeving een basisvoorziening aan drinkwater en sanitaire installaties moet hebben?

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Voorzitter, in juli vindt de internationale conferentie voor ontwikkelingsfinanciering in Addis Abeba plaats. Veel ngo's zien dat als een belangrijke voorbereidende stap voor de klimaatconferentie in Parijs eind dit jaar, maar ook voor het bepalen van de post-2015 agenda in september. 11.11.11. formuleert in haar rapport 'Finance for Development. Eerste mijlpaal in een cruciaal jaar voor duurzame ontwikkeling' duidelijke aanbevelingen voor het standpunt dat België zou moeten innemen op de top van Addis Abeba. Tegen mei zou dat standpunt duidelijk moeten zijn. De bijeenkomst van de Europese Raad zou een maand later volgen.

Minister-president, hebt u reeds overleg gehad met uw collega over het standpunt en de prioriteiten van de Vlaamse Regering ten opzichte van de conferentie in Addis Abeba? Wordt de resolutie van het Vlaams Parlement daarbij mee in overweging genomen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Dank u, collega's. Ik antwoord eerst op uw vragen, mevrouw de Bethune. Vlaanderen is op meerdere manieren betrokken bij de onderhandeling over de SDG's.

Wij oefenen een invloed uit op de Belgische positie in multilaterale instellingen en de Europese Unie, via het intrafederale overlegplatform Multilaterale Coördinatie (COORMULTI) en de directie-generaal Europese Zaken en coördinatie (DGE). Onze Vlaamse experts nemen deel aan het intern Belgisch technisch platform op ambtelijk niveau over die doelstellingen, namelijk de internationale werkgroep van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO), die COORMULTI mee inspireert.

Een vertegenwoordiger van het Departement internationaal Vlaanderen (DiV) maakte de twee vorige jaren deel uit van de Belgische delegatie voor de Algemene Vergadering van de VN, gedeeltelijk gewijd aan dit proces. Ook de Algemene Vergadering van dit jaar zal hij bijwonen. De definitieve goedkeuring van de post-2015-agenda is immers op dit forum gepland op 25 september 2015.

Collega's, de standpunten die wij innemen en die we verdedigen binnen de intra-Belgische overlegorganen zijn terug te vinden in de posities die België heeft verdedigd, zowel binnen de EU als binnen de VN. De samenwerking tussen de Federale Regering en de deelstaatregeringen over de SDG's was het voorwerp van overleg op 28 januari 2014. Aangezien de SDG's ook betrekking hebben op

materies die volledig of gedeeltelijk behoren tot de deelstaten, hebben mijn diensten ervoor gepleit om het kaderakkoord van 30 juni 1994 onverkort te laten gelden bij de Belgische positiebepaling binnen het forum op hoog politiek niveau betreffende duurzame ontwikkeling. De federale overheid en de andere deelstaatregeringen hebben ingestemd met deze zienswijze. Verder voorzag de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) erin dat de samenwerking transparant en constructief zou verlopen, en dat er voldoende garanties zijn opdat de stem van de deelstaten weegt op de Belgische positie.

Ik zal erop blijven toekijken dat de gelijkwaardige participatie van Vlaanderen bij de stellingname over de post-2015-ontwikkelingsagenda gegarandeerd blijft. Indien er redenen zouden zijn – maar die aanwijzing hebben we niet – om aan te nemen dat de federale overheid onvoldoende rekening houdt met Vlaanderen, zal ik dat aankaarten binnen de ICBB. Maar voorlopig heb ik geen reden om dat te agenderen, omdat de samenwerking verloopt op een geijkte manier.

U weet dat het proces al drie jaar aan de gang is, met als startpunt de Rio+20-conferentie aangaande duurzame ontwikkeling, over het aflopen van de Milleniumontwikkelingsdoelstellingen in 2015. Op dit moment nadert het proces een finale fase. We zijn in een laatste rechte lijn naar de eindconclusies, na drie intergouvernementele sessies. Het is de bedoeling dat de Algemene Vergadering van de VN dit jaar het definitieve ontwerp van het nieuwe post-2015-kader zal bepalen. Het zwaartepunt van de inhoudelijke en politieke voorbereidingen lag in de open werkgroep over de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Na dertien intergouvernementele sessies kwam de werkgroep tot het uitkomstdocument van de Open Werkgroep voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

Alle VN-lidstaten hebben in resolutie 69.309 erkend dat dit document de basis zal vormen voor de verdere onderhandelingen van de post-2015-ontwikkelingsagenda. Dus ook Vlaanderen zal vertrekken van deze brede basis om de eigen positie verder af te lijnen. Vlaanderen kan accenten plaatsen, collega's, bij de verdere technische uitwerking, maar het gaat om 17 kerndoelstellingen en 169 subdoelstellingen. Het is vanzelfsprekend dat wij ons gaan toeleggen op de zaken die raakpunten hebben met onze bevoegdheden, de zaken die verband houden met onze ontwikkelingspartners en -sectoren en de zaken waarin we kennis en expertise hebben.

Mevrouw de Bethune, ik verwijs naar het regeerakkoord en mijn beleidsnota. Daarin staat dat we onze inspanningen in lijn brengen met de mondiale post-2015-agenda. Ik engageerde mij enerzijds om na 2015 het Vlaamse buitenlandse beleid in lijn te brengen met deze VN-agenda en anderzijds wil Vlaanderen aandacht besteden aan beleidscoherentie voor ontwikkeling. Zoals u weet, beperken de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen zich niet tot ontwikkelings-samenwerking, maar gaat het ook om doelen voor Westerse landen. Het is een universele agenda. We zullen moeten kijken welke consequenties dat heeft voor de diverse beleidsdomeinen. U weet dat ik werk maak van een beleidsvisie 2050. Ook daarin zal de Vlaamse Regering aangeven hoe de internationale duurzaamheidsagenda vorm kan krijgen in de Vlaamse strategie.

Mijnheer Van Esbroeck, de totale bijdrage van Vlaanderen aan de sector water en sanitatie kunt u vinden in de onlinedatabank van DiV. Er zijn ODA-middelen (Official Development Assistance) uit diverse beleidsdomeinen: Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), Economie, wetenschappen en Innovatie, maar ook het domein Internationaal Vlaanderen, dat zich toespitst op toegang tot veilig water, sanitair en hygiëne, als strategie voor het verhogen van de overlevingskansen bij kinderen en jongeren.

Naast projecten in het Zuiden is het ook belangrijk om in het Noorden te sensibiliseren over de waterproblematiek. Elk jaar organiseert het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling (VPWvO) een Wereldwaterdagevent. Dit

netwerkevent richt zich op huidige en potentiële partners. Het thema sluit telkens inhoudelijk aan bij het thema van de internationale Wereldwaterdag. Het laatste event van 20 maart 2015 stond in het teken van water en duurzame ontwikkeling, in de context van de SDG's.

Ook Vlaamse scholen worden actief betrokken via het initiatief Wereldwaterdag@school. Veel scholen organiseerden een zogenaamde 'walk for water', waarbij leerlingen de gemiddelde afstand wandelen die vrouwen in ontwikkelingslanden moeten afleggen om water te halen.

Met betrekking tot UNICEF verwijs ik naar wat ik al heb gezegd in mijn antwoord op de vraag van mevrouw de Bethune. Integraal waterbeheer is een thema dat de Vlaamse overheid naar voren schuift bij de voorbereidingen voor het post-2015-kader voor duurzame ontwikkeling. Uiteraard onderschrijf ik het belang van de doelstellingen met betrekking tot water en sanitatie voor het realiseren van duurzame ontwikkeling.

In de ontwerp teksten over de SDG's is bijzondere aandacht besteed aan water en sanitatie als belangrijke randvoorwaarden voor ontwikkeling. De Vlaamse overheid wordt bij de onderhandelingen vertegenwoordigd door onderhandelaars uit het departement LNE, DiV en de Dienst Kanselarij en Bestuur (DKB).

Mevrouw Soens, het departement bereidt dit voor in afspraak met de andere betrokken departementen. Ik bezorg de secretaris een afdruk van wat op de website staat. Ik heb de diverse programma's en bedragen niet voorgelezen, maar het is misschien goed voor de volledigheid van het verslag.

– De heer Rik Daems treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Het verheugt me dat de samenwerking tussen de verschillende beleidsniveaus voor dit dossiers heel goed loopt. Dat maak ik toch op, dat is heel positief. Laat ons hopen dat we dat ook kunnen vaststellen voor andere belangrijke dossiers. U hebt duidelijk gezegd dat Vlaanderen accenten heeft gelegd en dat die zijn meegenomen door de federale overheid. Wat zijn die specifieke inhoudelijke speerpunten van Vlaanderen? Ik weet dat het allemaal wordt opgenomen in een globaal Belgisch standpunt.

Ik sluit me ook graag aan bij de vraag van mevrouw Soens over de middelen voor ontwikkeling, dat punt haalt ze terecht aan. Dat geldt uiteraard ook voor de vraag van de heer Van Esbroeck.

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

De heer Jan Van Esbroeck (N-VA): Minister-president, dank u voor uw antwoorden. Uiteraard ben ik blij met de initiatieven die Vlaanderen al neemt en die jaarlijks worden genomen. Ik stel mijn vraag ook om de Wereldwaterdag extra in de aandacht te brengen, ook in dit parlement. Het is heel belangrijk om blijvend in te zetten op de acties die worden genomen in de scholen voor de Wereldwaterdag. Van jongsaf moeten we ze leren dat water een belangrijk goed is voor iedereen. U kunt uit het parlement van onze fractie alle steun verwachten voor eender welk initiatief voor de volgende Wereldwaterdag.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp·a): Wanneer mogen we die voorbereidingen verwachten? Als ik me niet vergis, moest het standpunt van België in mei worden

bepaald. Ik vermoed dat een dezer de voorbereiding voor de conferentie klaar zal zijn.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik weet dat het overleg loopt of heel binnenkort plaatsvindt, maar ik kan er nu geen precieze gegevens over verstrekken.

Mevrouw de Bethune, ik zie dat ik de accenten die wij hebben gelegd, niet heb vermeld. Het gaat om: meer evenwicht en verwevenheid tussen de drie dimensies van duurzame ontwikkeling, sociale ontwikkeling, inclusieve economische ontwikkeling en de milieudimensie. Ten tweede is er een focus op armoedebestrijding, in zoverre dat die multidimensionaal wordt ingebouwd en alle basisbehoeften dekt, de ongelijkheid terugdringt en het intrinsieke belang van het leefmilieu respecteert. Ten derde, goed bestuur wordt centraal geplaatst, in een faciliterende omgeving voor duurzame ontwikkeling. Ten vierde, we vertrekken van een rechtenbenadering op ontwikkeling. Ten vijfde, het is belangrijk dat er hoofddoelstellingen worden opgenomen die bij voorkeur transversaal en minder sectoraal geformuleerd zijn. Ten zesde, een herbevestiging van de VN-Millenniumverklaring van New York 2000. Tot slot, de bestaande bnp-indicatoren aanvullen met indicatoren voor welzijn en leefmilieu.

Dat zijn de klemtonen die wij hebben gelegd. Die zijn ook terug te vinden in het uiteindelijke intra-Belgische standpunt.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V): Dank u, minister-president, voor de aanvullingen. We zullen de gelegenheid nog hebben om erop in te gaan, neem ik aan. Mag ik vragen om ook de gendergelijkheid heel uitdrukkelijk mee te nemen? Het zit er waarschijnlijk in, u hebt gesproken over armoede en de gelijkheidsproblematiek. Het is ook een nieuwe dimensie in uw ontwikkelingsbeleid in dit regeerakkoord en in uw beleidsnota. Ik ga daarover ook een vraag indienen. Ik hoop dat we ook eens samen kunnen kijken hoe die gelijke kansen voor mannen en vrouwen in de huidige programma's van het Vlaamse gelijkheidsbeleid worden geïntegreerd. Ik neem aan dat het erin vervat zit, u kunt niet alles opsommen. Ik heb de vijf accenten genoteerd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de handel in organen van leden van Falun Gong – 1499 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V): Minister-president, ik stel u een vraag in het kader van uw bevoegdheid Buitenlands Beleid, met betrekking tot de mensenrechten in China en meer bepaald de problematiek van de orgaanhandel. Die problematiek volgen velen van ons al langer, collega's. De onmiddellijke aanleiding om de vraag hier te stellen, was een uitzending begin maart van Telefacts, waarin een BBC-reportage werd gebracht over de vervolging van de aanhangers van Falun Gong in China. Los van het feit dat die vervolging indruist tegen alle mogelijke mensenrechtenprincipes, niet enkel volgens mij, lag de klemtoon van de uitzending

vooral op illegale orgaanhandel. De aanhangers van Falun Gong zijn vaak het slachtoffer van illegale orgaanroof van overheidswege in China.

Het druist in tegen alle principes van mensenrechten, in bijzonder het VN-Verdrag tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Onterende Behandeling of Bestraffing, dat overigens door China werd geratificeerd in 1988.

Deze praktijk van orgaanroof werd ook systematisch toegepast op geëxecuteerde gevangenen. Twee weken geleden was er een seminarie in een van de commissies van het Europees Parlement, gewijd aan de problematiek van orgaanroof in China. Verschillende experts op wereldniveau, onder andere uit Canada, en collega's van het Europees Parlement hebben toen het woord genomen. Daar werd uitgelegd dat in de officiële statistieken van China drie categorieën van orgaandonoren worden opgenomen. Ten eerste: de gewone, burgerlijke orgaandonoren, die vrijwillig aangeven donor te willen zijn bij hun overlijden, accidenteel of niet. Ten tweede: mensen die geëxecuteerd worden ten gevolge van een gerechtelijke veroordeling. En ten derde: mensen die geëxecuteerd worden ten gevolge van hun overtuiging. Dat zijn dan in groten getale mensen die aanhanger zijn van Falun Gong.

Begin dit jaar zou men een eind hebben gemaakt aan de orgaanroof op mensen die het voorwerp zijn van de doodstraf. Tijdens het seminarie in het Europees Parlement bleek echter dat dat gewoon een administratieve herschikking is en dat men in China de beslissing heeft genomen dat al wie organen afstaat na een terdoodveroordeling, dat vrijwillig doet en dus wordt ondergebracht in de eerste categorie, namelijk de burgers die vrijwillig hun organen doneren. Dan blijft enkel de derde categorie nog over, de mensen die organen afstaan ten gevolge van een terechtstelling ten gevolge van hun overtuiging, namelijk de Falun Gong.

Het is een heel verontrustend en choquerend gebeuren. Het is bovendien niet nieuw. Het probleem wordt ons al verschillende jaren gesignaleerd. Het is voor ons als parlementsleden soms moeilijk om precies uit te maken wat onder de federale bevoegdheden ressorteert en wat onder de Vlaamse, minister-president, maar u zult hier wel gepast op kunnen antwoorden.

Hoe moeten wij als beleidsmakers op die informatie reageren, binnen het kader van onze politieke verantwoordelijkheden? Hoe brengt u de problematiek aan de orde in het kader van uw contacten met Chinese autoriteiten? In uw beleidsbrief hebt u gezegd hoe hoog Vlaanderen de mensenrechten in het vaandel draagt en hoeveel belang wij eraan hechten. Ik zou graag weten hoe men deze concrete toepassing daarvan, deze concrete problematiek, aan de orde brengt. Wat kunnen wij doen om mensen die hun geloof belijden, zijnde de Falun Gong, te beschermen tegen dit vreselijke misbruik?

Toerisme tot slot is een bevoegdheid die grotendeels onder Vlaanderen ressorteert. Vandaag bestaat er in het rijke Westen zoiets als orgaantoerisme. Is dat een problematiek die enkel onder de federale bevoegdheden Justitie, Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken valt, of kunnen wij die ook vanuit Vlaanderen opvolgen met de bevoegdheid Buitenlands Beleid? Zo ja, welke stappen worden er in dat verband, vooral dan ten aanzien van China, ondernomen?

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Minister-president, vorig jaar rond deze tijd was er wat ophef over een klassiek Chinees dans- en muziekspektakel dat in het Théâtre National werd georganiseerd door de vzw Falun Gong. Het cultuurhuis wordt elk jaar onder druk gezet om het contract met de vzw te ontbinden. Via Chinese ambassades worden ook lokale overheden in het buitenland onder druk gezet om de Falun Gong niet te bevoordelen en om, waar het kan, de beweging buiten Chinese culturele manifestaties te houden.

De organisatoren gaan al meer dan een decennium gebukt onder zware vervolgingen van de Chinese autoriteiten. Het is dan ook onaanvaardbaar dat wij daaraan zouden bijdragen door die voorstelling te censureren en affiches af te plakken. Het is uiteraard belangrijk om over al die zaken een gezonde en volwassen dialoog te onderhouden met China. Om de plooiën glad te strijken, moet je natuurlijk met elkaar rond de tafel zitten.

Er kan uiteraard geen sprake van zijn dat handelsgesprekken aanleiding kunnen vormen tot censuur van mensen en organisaties die door China onderdrukt worden. Aan de basisvrijheden en aan de fundamentele mensenrechten raken we niet, en zeker niet op ons eigen grondgebied.

In navolging van mevrouw de Bethune willen we vragen dat ook de Vlaamse Regering bij elk onderhoud met of bezoek aan China de mensenrechtensituatie aankaart, met specifieke aandacht voor de rechten van de etnische en religieuze minderheden. We verlangen dat China het grondwettelijke recht op godsdienst- en geloofsvrijheid ten volle eerbiedigt, alsook de vrijheid van meningsuiting en vereniging, die daar onlosmakelijk mee verbonden zijn. Wij roepen ook op tot de onmiddellijke vrijlating van alle gewetensgevangenen in China, met inbegrip van de aanhangers van Falun Gong.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Ik weet niet in hoeverre de minister-president bevoegd is voor de vraag die ik ga stellen. Mevrouw de Bethune heeft een gedocumenteerde en betrouwbare vraag gesteld, met feitelijke gegevens, maar, tenzij ik mij verkeerd gedocumenteerd heb, heeft Falun Gong wel een grote vrijheid in Hongkong, dat op termijn weliswaar China is. Ik deel natuurlijk de verontwaardiging en verwijten in de vraag van mevrouw de Bethune, maar mijn vraag is of het mogelijk is om na te kijken of het lot van die belangrijke groep in Hongkong inderdaad helemaal anders is en de problemen die mevrouw de Bethune aankaart, daar niet plaatsgrijpen. Minister-president, zou het kunnen dat de Chinese eenheid, in haar gegeven diversiteit, nu met verdragen en overgangsmatregelen, een heel andere houding aanneemt tegenover deze bevolkingsgroep? Die dimensie wou ik toevoegen aan de vraag.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx (N-VA): Er heerst inderdaad al enkele jaren enige ongerustheid, ook in deze commissie, over de vervolging van de Falun Gong. Falun Gong is in essentie een soort meditatietechniek, die in China blijkbaar nogal repressief wordt aangepakt, tot zelfs het verwijderen en verhandelen van organen van de volgelingen ervan toe.

Ik heb dit in het verleden zelf ook al aangekaart. Toch merk ik dat er nog altijd enige duisterheid en onwetendheid over heerst. Het is natuurlijk ook logisch dat er niet meteen duidelijkheid over kan worden verstrekt, als het over illegale handel in organen gaat.

Daarom wil ik er bij de minister-president op aandringen om zo veel mogelijk cijfermateriaal te verzamelen en ons te bezorgen, om met meer overzicht te kunnen bekijken wat er aan de hand is en wat wij vanuit het kleine Vlaanderen eventueel kunnen doen. Ik wil ook vragen om te bekijken of ook in andere staten en regio's de vervolging van de Falun Gong en het probleem van illegale handel in organen aan de orde zijn. Ik wacht graag het antwoord van de minister-president af, maar dan moeten we later ook eens beter naar de gegevens kijken die ons kunnen worden verstrekt.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Een aantal collega's stellen vragen naar feiten en cijfergegevens. Het is natuurlijk niet evident om daar zelf informatie over te verzamelen. Specifiek wat Hongkong betreft, mijnheer De Croo, fluistert de voorzitter mij hier 'one country, two systems' in. Dat wordt in Hongkong inderdaad op wel meer terreinen ervaren.

Collega's, de Chinese regering heeft elke aantijging daaromtrent altijd categoriek ontkend. China zegt dat het organen recupereert van ter dood veroordeelde gevangenen na hun executie. Huang Jiefu, directeur van het Chinese Comité voor Orgaandonatie en voormalig plaatsvervangend minister van Volksgezondheid, verklaarde op de conferentie over orgaandonatie en transplantatie in Madrid in 2010 dat uiterlijk medio 2014 alle ziekenhuizen die orgaantransplantaties mogen uitvoeren, niet langer organen van geëxecuteerde gevangenen zouden mogen gebruiken en verplicht zouden worden om alleen organen te gebruiken die vrijwillig zijn gedoneerd en via een nationaal systeem worden toegewezen.

Het is evident, collega's, dat Vlaanderen een speerpunt maakt van mensenrechten en dat we daar wereldwijd vooruitgang in willen zien, maar het is voor Vlaanderen niet evident om rechtstreeks ten aanzien van China op te treden en om eigen, parallelle initiatieven te nemen. Wij schrijven ons in in het Europese beleid. Dat is de partner die, in samenspraak met ons intra-Belgische beleid en conform de standpunten die de federale minister van Buitenlandse Zaken inneemt, zorgt voor het aansnijden van die themata. Er is ter zake Europees beleid uitgewerkt, sinds eind vorig jaar, door de hoge vertegenwoordiger voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid, Federica Mogherini.

De Europese Unie heeft het probleem van de Falun Gong regelmatig onder de aandacht van de Chinese autoriteiten gebracht, in het kader van de Europees-Chinese mensenrechtendialoog, die sinds 1995 in principe twee keer per jaar plaatsvindt. Tegelijk tracht de Europese Unie China verder aan te moedigen bij de versterking van de rechtsstaat en bij hervormingen die de mensenrechten en minderheden ten goede komen, via de jaarlijkse EU-China-top. Zoals ik al zei, deelt de federale minister van Buitenlandse Zaken het standpunt van de EU.

Uitgerekend vandaag en morgen vindt er een strategische dialoog tussen de EU en China plaats, waar mevrouw Mogherini de mensenrechten opnieuw aankaart. Dat is mijns inziens ook het aangewezen forum om dat te doen namens de collectiviteit van de Europese Unie. In juni volgt dan de Europees-Chinese top. Ook daar zal dat opnieuw een van de thema's zijn.

Wat de vraag over orgaantoerisme betreft, denk ik dat dat een uitsluitend federale bevoegdheid is, tenzij collega Vandeurzen daar meer inhoudelijk op zou kunnen antwoorden. Mij lijkt het vooral een justitieel-politiële kwestie te zijn.

Mevrouw Soens, u verwees naar Le Théâtre National. Het is evident dat er vrijheid van meningsuiting is in dit land, maar dat is wel een bevoegdheid van de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) en niet van de Vlaamse Gemeenschap. Maar het is evident dat wij, als Vlaanderen, onverkort achter het recht op vrije expressie en de vrijheid van meningsuiting in ons land staan. Het behoort tot de fundamentele principes van de Europese Unie, en zeker ook van ons land, en tot de principes die Vlaanderen huldigt.

De voorzitter: Mevrouw De Bethune heeft het woord.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V): Ik dank de minister-president voor zijn antwoord. Ik kan helemaal akkoord gaan met de positie die hij uitlegt, namelijk dat het mensenrechtenbeleid een beleid is dat wij op Europees niveau coherent moeten voeren, en dat dat ook binnen België samen gedragen moet worden door

de deelstaten en het federale niveau. Dat is logisch. Het is de enige manier, en ook een sterke manier, om daarin vooruit te gaan.

Dat belet niet dat we vanuit Vlaanderen moeten zoeken hoe we die principes die we huldigen en waar we samen diplomatiek op drukken, concreet kunnen maken binnen het Vlaamse beleid. We moeten aanknopingspunten zoeken om het hard te maken, anders blijft het een belijdenis van waarden. Dat heeft op zich wel betekenis, maar er moet ook aansluiting zijn bij de concrete waarden.

We hebben vanuit Vlaanderen heel wat contacten met China op economisch gebied. Ook onze bedrijven hebben heel wat contacten met China. De uitdaging is om een gepaste manier te vinden om het mensenrechtendiscours te betrekken bij die economische verhoudingen, zeker wanneer het over dergelijke belangrijke zaken als de vrijheid van godsdienst, de vrijheid van meningsuiting en het respect voor het leven gaat, zaken die hier dramatisch geschonden worden in het kader van die illegale orgaanhandel.

Het is dus zoeken naar een concretisering van ons beleid op dat vlak, met de handgrepen die we op het Vlaamse niveau hebben.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx (N-VA): Ik begrijp de pragmatische weg die wordt bewandeld. Via de intra-Belgische standpuntbepaling probeert men te wegen op de Europese benadering van het dossier. Ik denk dat er voorts niet veel mogelijkheden zijn vanuit het kleine Vlaanderen. Dit mag ons echter niet beletten, en op dat vlak sluit ik me aan bij mevrouw de Bethune, om te zoeken naar een concrete benadering. De volgende jaren zullen we daar onze handen vol mee hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de seksuele en reproductieve rechten van vrouwen in Iran – 1503 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V): Minister-president, deze vraag heeft eigenlijk betrekking op een voorstel van resolutie dat het Vlaams Parlement in plenaire vergadering bij hoogdringendheid heeft aangenomen. Mijn vraag dateerde van een aantal uren voordien en loopt dus gelijke tred met die resolutie. Ik zou van u willen horen welk gevolg de Vlaamse Regering geeft aan de bijna unanieme oproep van het Vlaams Parlement om te reageren op de aantastingen van de rechten van vrouwen in Iran.

De aanleiding is een rapport van Amnesty International dat kritiek had op twee wetsvoorstellen die in Iran op tafel lagen. Ik weet niet wat de stand van zaken is van die wetsvoorstellen, maar ik weet dat ze geen unanieme steun genoten vanuit de Iraanse regering, zeker niet van de Iraanse minister van Justitie. Het zijn voorstellen die de toegang tot voorbehoedsmiddelen zwaar willen beperken, vrijwillige sterilisatie en seksuele voorlichting willen verbieden en budgetten voor gezinsplanning willen ontmantelen.

Ik heb een stuk van dat rapport gelezen en ik heb me bevroegd over deze problematiek bij experts. Het probleem is dat vrouwen in Iran veel hoger zijn

opgeleid dan vroeger. Ondanks de radicalisering van de samenleving zijn zij helemaal niet bereid om hun lot te ondergaan. Zij willen de vrijheid om te werken en aan gezinsplanning te doen. Dat zijn eisen die wij herkennen en die bij ons algemeen zijn aanvaard als democratisch. Intussen is het geboortecijfer in Iran echter drastisch gedaald. Dat zint een aantal beleidsmensen en religieuzen niet en zij willen die tendens dan ook doorbreken met harde maatregelen.

Het Vlaams Parlement heeft een voorstel van resolutie goedgekeurd waarin de Vlaamse Regering wordt opgeroepen om een positie in te nemen. Initiatiefnemer was de heer De Gucht, daarin gesteund door een aantal collega's die hier ook aanwezig zijn.

Minister-president, welke stappen heeft de Vlaamse Regering gezet ten aanzien van de autoriteiten in Iran en ten aanzien van deze problematiek en dit rapport?

Komt dit thema eventueel ook ter sprake op de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB)? Is het mogelijk om daar eensgezind een intra-Belgisch standpunt in te nemen? Hebt u daartoe het initiatief genomen?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord

De heer Herman De Croo (Open Vld): Mevrouw de Bethune, ik kan u volgen maar ik heb wel vragen bij dergelijke delicate behandelingen. Ik heb altijd het zachte cynisme geuit dat buitenlandse politiek niet bestaat, dat het interne politiek is die in het buitenland wordt beoefend. Ik heb een beetje het gevoel dat wij de levenswijze waarnaar wij zijn geëvolueerd, versneld willen realiseren in andere contreien. Het probleem is dat dit soms contraproductief werkt. Vaak gaat het over waarden die te maken hebben met religie, die godsdienstig zijn geïnspireerd. De wetten van een god zijn voor diegenen die erin geloven, hoger dan de wetten van de mensheid. We krijgen hier dus te maken met een delicate materie waarbij men nooit de mogelijkheid om te overtuigen mag laten varen, maar tegelijkertijd moet men de nederigheid hebben te aanvaarden dat deze situaties zich destijds ook bij ons, en nog niet zo lang geleden, voordeden.

Het is altijd een moeilijke oefening om efficiënt een aantal waarden die wij sinds de verlichting koesteren, over te dragen naar landen waarvan wij de mensen willen beschermen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Ik ben blij dat dit onderwerp na de plenaire vergadering nu ook in de commissie is geagendeerd. Ik denk dat Vlaanderen en België wel degelijk een invloed kunnen uitoefenen, maar dan moet er wel eerst een coherent beleid ten opzichte van Iran worden uitgestippeld. Er zijn nu drie resoluties over Iran waarvan een recent over de vrouwenrechten.

Er is nood aan een sterk Vlaams mensenrechtenbeleid. Ik hoop dat we daar in deze commissie, eventueel via hoorzittingen, aan kunnen werken.

Intussen heeft minister Homans de Vlaamse Regering vertegenwoordigd op het VN-congres over de status van de vrouw. Ook Iran was daar aanwezig. De minister heeft van de gelegenheid gebruikgemaakt om het even over dat onderwerp te hebben, formeel of informeel.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Vlaanderen weegt mee op de internationale besluitvorming van diverse VN-organisaties die actief zijn met betrekking tot het thema seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Het gaat dan

concreet om het VN-programma over hiv/aids (UNAIDS), het speciale VN-programma voor onderzoek, ontwikkeling en onderzoekstraining in menselijke voortplanting (HRP), het VN-kinderfonds UNICEF, de post-2015-agenda voor duurzame ontwikkeling en de Commissie over Bevolking en Ontwikkeling.

Ik heb met UNAIDS nieuwe samenwerkingsovereenkomsten gesloten voor de periode 2015-2018 met een bijdrage van 3 miljoen euro. Een derde van die bijdrage gaat naar algemene begrotingssteun, en die kan UNAIDS vrij inzetten in de voor hen meest noodzakelijke regio's van de wereld. Onze vertegenwoordigers nemen deel binnen de kiesgroep Benelux en Portugal aan de bestuursraad van dit programma in Genève en hebben in de laatste sessies heel sterk de nadruk kunnen leggen op een aantal voor ons heel belangrijke thema's.

In het Special Programme of Research, Development and Research Training in Human Reproduction steunen we het speciaal programma voor menselijke reproductie dat is ingebed in de Wereldgezondheidsorganisatie. Mevrouw Temmerman staat nog altijd aan het hoofd van die organisatie. Wij geven een structurele financiering van 3 miljoen euro waarmee de organisatie haar onderzoekscapaciteit wereldwijd kan versterken. Vlaanderen gebruikt daar zijn positie als donor om zijn strategische aandacht voor sexual and reproductive health and rights (SRHR) een groter internationaal bereik te geven. Vlaanderen is de enige Belgische financierende overheid van dit programma en neemt dan ook de zetel in van België op dat vlak.

De laatste jaren heeft Vlaanderen deze positie in de bestuursraad aangegrepen om samen met de steun van heel wat andere donoren, waaronder het Verenigd Koninkrijk, Zweden en de Verenigde Staten, rechtstreeks een aantal boodschappen te geven aan het management van de Wereldhandelsorganisatie. De budgetlijn voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten is een veel te brede budgetlijn over gezondheid van moeders, zuigelingen, kinderen en adolescenten en is een praktijk die te veel flexibiliteit toelaat bij het selectief financieren van de makkelijk reproductieve componenten moeder en kind.

Het initiële voorstel van de Wereldgezondheidsorganisatie voor gezondheid binnen de post-2015-ontwikkelingsagenda verdrong het thema van SRHR te veel binnen het bredere doel van universele gezondheidsdekking. We vonden dat dit een stap terug zou zijn ten opzichte van de millenniumdoelstellingen die wel een aparte doelstelling 5 hadden met betrekking tot toegang tot reproductieve gezondheidsdiensten. Naar aanleiding van onze gezamenlijke reactie in de bestuursraad heeft de Wereldgezondheidsorganisatie haar positie bijgesteld en is het thema SRHR sterker op de voorgrond geplaatst.

Aan UNICEF bieden wij een structurele steun van 3 miljoen euro. UNICEF is een van de belangrijkste voorvechters van maatregelen tegen kindhuwelijken, een probleem dat ook in Iran een aandachtspunt is als het op vrouwenrechten aankomt. Die structurele samenwerking was geldig voor de periode 2012-2015. Wij hebben de ambitie om die voort te zetten in de periode 2016-2019 met specifieke aandacht in onze overeenkomst met UNICEF voor sociale bescherming van kinderen en jongeren. De aanpak van seksueel geweld en kindhuwelijken is een van de prioriteiten binnen de component.

Wat de positiebepaling post-2015 duurzame ontwikkelingsdoelen betreft, heeft Vlaanderen samen met de federale overheid en andere Europese lidstaten altijd het belang verdedigd van integrale opname van de SRHR-agenda binnen het ontwerp van de duurzame ontwikkelingsdoelen voor de post-2015 ontwikkelingsagenda. Het belangrijkste resultaat van die werkzaamheden tot nu toe, namelijk het rapport van de open werkgroep voor de ontwikkeling van de duurzame ontwikkelingsdoelen, geeft hieraan onder target 3.7 een relatief bevredigende

invulling. Vlaanderen zet alle zeilen bij om samen met gelijkgezinde partners het acquis van deze oefening door te vertalen tijdens de intergouvernementele onderhandelingen over het definitieve ontwerp van de post-2015-ontwikkelingsagenda die gepland is voor juli 2015. Een van de mijlpalen hierbij was de organisatie van de 48e sessie van de Commission on Population and Development in New York van 13 tot 17 april.

België heeft dit jaar het voorzitterschap uitgeoefend van de 48e commissie voor bevolking en ontwikkeling, die plaatsvond van 13 tot 17 april in New York. De commissie bekijkt jaarlijks de internationale vooruitgang bij de implementatie van het actieplan van de internationale conferentie. Die agenda zet SRHR centraal en verwijst ook naar de doelstellingen over vrouwenrechten, gezinsplanning en reproductieve gezondheid die sinds de VN-conferentie van 1994 door de lidstaten van de VN worden nagestreefd. Ik kijk uit naar het verslag van de administratie.

Vlaanderen bouwde samen met de federale overheid aan een consensus binnen Europa en trachtte vervolgens de internationale verwezenlijkingen over SRHR van de internationale conferentie veilig te stellen. De vergadering was bijzonder belangrijk omdat ze mee invulling kon geven aan de SRHR-agenda binnen de post-2015 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

Iran was ondervoorzitter tijdens de VN-conferentie, en dat was een opportuniteit voor mijn dienst en de federale collega's om samen verder te werken aan een gemeenschappelijke benadering over SRHR. Ik vernam dat de vertegenwoordiger van Iran zich doorgaans constructief opstelde tijdens de vergaderingen.

Binnen de commissie voor bevolking en ontwikkeling willen we werken aan een gemeenschappelijke benadering met ondervoorzitter Iran. Dat is geen evidente opdracht, gelet op het feit dat bijvoorbeeld abortus nog altijd illegaal is in Iran en dat het land recent heeft besloten om de huwbare leeftijd te verlagen tot 13 jaar. Mogelijk biedt de VN-conferentie een kans om een en ander bij te stellen, maar ik zeg dit in de zeer voorwaardelijke zin.

Wat het effect van demografie op economie betreft, is er al heel veel inkt gevloeid. Het is daarom belangrijk dat wij het onderzoeksprogramma over menselijke reproductie binnen de Wereldgezondheidsorganisatie blijven steunen zodat juist de facts and figures de regeringen en parlementen wereldwijd zouden bereiken.

Het instrument voor Vlaanderen zijn de multilaterale fora waarop we onze bijdragen focussen. Het is niet zo dat wij met individuele projecten in individuele landen het verschil kunnen maken, maar het is wel goed dat wij op een structurele manier partner zijn van die wereldorganisaties die ons kennen en waar we mee kunnen wegen op de besluitvorming, al dan niet intra-Belgisch, soms alleen, soms in samenspraak.

We zoeken daarbij dus partners om tot gemeenschappelijke standpunten te komen. Dat is belangrijk voor ons, belangrijker dan te handelen van regering tot regering. Daarbij zijn we vaak een kleinere partner en hebben we niet het gewicht dat, zoals ik daarstraks zei, bijvoorbeeld de Europese Unie heeft.

Voor ons als regering is het soms ook delicaat om ons met wetgeving te bemoeien. Voorzitter, misschien kan er interparlementair ook een en ander gebeuren. Dat is natuurlijk helemaal uw bevoegdheid. Een interparlementaire dialoog is gemakkelijker dan een regering die ... Stel u voor dat Iran zich uitlaat over een wetgeving die wij maken over holebi's en dergelijke meer. Het parlement zou terecht zeggen dat men zich daar niet in te mengen heeft. Het lijkt me noodzakelijk om via het multilaterale forum bepaalde mensenrechtenschendingen

aan de kaak te stellen. Dat doen we door onze vaststellingen internationaal te laten valideren in het mensenrechtenrapport van meerdere VN-lidstaten.

Het thema van vrouwenrechten in Iran is niet ter sprake gekomen in de ICBB. Die is opgericht om acties van de federale overheid te coördineren en om onderlinge werkafspraken te maken. Wij verrichten geen concrete bilaterale acties richting Iran. We stemmen natuurlijk wel af, maar dan met het oog op voorbereidende vergaderingen voor de fora waarover ik het daarstraks heb gehad. Ik meen dat de manier die ik heb geschetst, ook de beste manier is om daaraan bij te dragen, met funding van de internationale organisaties, met het proberen klemtonen te leggen in de programma's van die organisaties, en voor de rest met de internationale, multilaterale fora.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord, dat van de alertheid en het engagement van de Vlaamse Regering getuigt met betrekking tot de problematiek van de seksuele en reproductieve rechten. Ik begrijp dat Vlaanderen handelt via positionering in het multilaterale forum. Dat is zeker een stevige en adequate aanpak. Het is ook belangrijk dat Vlaanderen en België het voortouw nemen om die punten ook op de agenda te houden. U hebt verwezen naar duurzame ontwikkelingsdoelen. Ik dank u daarvoor. Ik begrijp dat we ter zake op een aantal punten wel hebben bijgedragen of bijdragen om het verschil te maken. Dat zijn alleszins heel belangrijke elementen.

U verwijst naar het interparlementaire werk. Ik kan u daar volledig in volgen. Ik denk dat onze voorzitter, de heer Peumans, de resolutie die we hebben goedgekeurd, ook via de geijkte wegen heeft bezorgd aan onze collega-parlementen, ook in Iran. Er kunnen ook andere kanalen worden gezocht om met parlementsleden samen te werken.

Mijnheer De Croo, ik wil kort even ingaan op uw reflectie. Ik heb er alle respect voor dat u er belang aan hecht dat we een zekere nederigheid moeten hebben ten aanzien van politieke gebeurtenissen in en de positionering van andere landen. Het klopt dat we met respect met elkaar moeten omgaan. Ik kan u daarin volgen, maar sta me toch toe het volgende te zeggen. Ik heb wat inlichtingen ingewonnen over dit thema en deze wetten. Als ik goed ben ingelicht, en ik zeg dit met een zekere behoedzaamheid, zou het probleem in dit geval het volgende zijn. De jongvolwassen bevolking in Iran, en in het bijzonder de vrouwen die de leeftijd hebben om kinderen te krijgen, is goed ingelicht. Zij weten goed wat hun rechten zijn. Ze willen hun fertiliteit controleren en zelf hun gezinskeuze maken. Ze hebben gestudeerd. Ze zijn gevormd. Ze willen beroepsactief zijn en hun brood verdienen. Ze willen kunnen kiezen als het gaat over de vraag hoeveel kinderen ze willen en wanneer ze die willen. Die trend heeft zich ingezet in Iran, met een daling van de nataliteit als gevolg die naar het schijnt opvallend is. Het is tegen die trend dat bepaalde extreme, conservatieve krachten willen ingaan door dergelijke wetten te genereren. Het zijn dus conservatieve, radicale krachten die proberen in te gaan tegen een moderne trend bij de bevolking, zegt men me. Daarom is het zo belangrijk dat wij politiek, maar ook multi- en bilateraal en via de civiele maatschappij de goede evoluties in Iran kunnen ondersteunen.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Mevrouw de Bethune, ik deel uw mening, maar heb twee kleine historische bemerkingen. Abortus was niet zo lang geleden verboden in een toch schattig Europees land, Ierland genaamd. *(Opmerkingen van mevrouw Sabine de Bethune)*

In Malta vandaag de dag misschien nog, ja.

Gandhi zei dat een van zijn grootste verwezenlijkingen in India de verhoging van de huwbaarheidsleeftijd van de meisjes met één jaar was. Dat heeft een ongelooflijke impact gehad op het geboortecijfer. Toen we een tijd geleden een reis naar Iran hebben gemaakt, bleek uit contacten die ik kon hebben met de jongere generatie – die ook veel meer contact heeft door de media dan we denken – dat dit haaks staat op de reglementering die men daar probeert te imponeren.

Dat is bij ons niet zo, maar boven het parlement bestaat daar echter nog altijd een ander parlement, dat de wetten des hiernamaals toepast.

De heer Rik Daems (Open Vld): Of dat dan zo democratisch is samengesteld, dat weet ik niet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de problematiek van de bootvluchtelingen op de Middellandse Zee – 1928 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V): Voorzitter, minister-president, geachte leden, ik kon toch niet nalaten de vraag te stellen over de problematiek van de bootvluchtelingen op de Middellandse Zee. Ik verwijs naar het drama van zondag 19 april. Toen zijn misschien wel zevenhonderd of meer bootvluchtelingen verdronken als gevolg van de bootramp. We kennen het juiste aantal niet, maar dat is één feit. Ondertussen zijn gelukkig vele duizenden wel gered of opgevangen, maar de juiste cijfers met betrekking tot slachtoffers – gezinnen, kinderen, vluchtelingen – kennen we eigenlijk niet, en die drama's herhalen zich. Dat heeft gelukkig geleid tot een civiele mobilisatie in Europa, tot een zekere alertheid, ook bij de pers. Het was verrassend en positief te zien dat de pers wel luid heeft gesproken, en een oproep heeft gedaan tot een beter Europees beleid ter zake.

De Europese positionering van België is aan bod gekomen in het kader van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen (RAZEB). Daarbij werden ook de ministers van Binnenlandse Zaken betrokken. Op donderdag 23 april is er een bijzondere Europese Raad geweest, die zich over deze materie en de te nemen maatregelen heeft gebogen. Ter voorbereiding van die bijzondere Europese Raad heeft de Directie-Generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE) een Belgisch standpunt uitgewerkt. Hiertoe was op woensdag 22 april een overlegvergadering met de deelstaten belegd.

Minister-president, ik weet dat deze materie hoofdzakelijk een federale bevoegdheid is, maar als ik de kranten goed heb gelezen en het nieuws goed heb gehoord, is er toch overleg geweest met de deelstaten ter voorbereiding van die Europese vergadering, met de problematiek van die bootvluchtelingen als enige agendapunt. Wat is daar aan de orde geweest? Wat was de positionering van de deelstaten? Hoe is dat interfederaal overleg verlopen? Hoe sluit dit aan bij specifieke Vlaamse bevoegdheden ter zake? Welk standpunt heeft Vlaanderen daar ingenomen? Wat zijn gevolgen van de engagementen voor het Vlaamse beleid? Ik stel de vraag omdat ik niet weet of die betrokkenheid en dat overleg

louter formeel zijn. U zult ons dat echter uitleggen. Wordt dit telkens gepland voor een Europese Raad, waarbij men dan pro forma overlegt met de deelstaten, in het geval dat er een raakpunt is qua bevoegdheden? Of was dat in dit geval wel gegrond en had dit te maken met de relevante bevoegdheden van Vlaanderen? Dan hebben mijn vragen een zin, namelijk vernemen wat onze rol daarin is geweest en welke de gevolgen dienaangaande zijn voor Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp.a): Voorzitter, eerst wil ik mevrouw de Bethune hartelijk danken voor al haar humane interventies van de dag. Het moet me van het hart: het geeft me een ongelooflijk warm gevoel dat er nog mensen zijn die echt betrokken zijn. 'You do care', als ik het zo mag formuleren.

Het drama van de bootvluchtelingen heeft, naar ik hoop, ons allemaal ten zeerste geraakt. Ik reken daar toch op.

Minister-president, we zijn vooral ook benieuwd naar de antwoorden die u gaat formuleren. Het is inderdaad een beetje zoeken: wat is Europees, wat is federaal, wat is Vlaams? Het lijkt me echter vooral belangrijk dat we daar humaan naar kijken, dat we bekijken hoe we dergelijke drama's in de toekomst kunnen voorkomen.

Minister-president, ik ben er eigenlijk vrij zeker van dat u een inhoudelijk antwoord zult geven en dat u echt uw rol wilt opnemen. Ik reken erop dat de betreuwenswaardige uitspraken van bepaalde staatssecretarissen van de Federale Regering, die durven te zeggen dat reddingsoperaties voor een aanzuigeffect zorgen, niet de uwe zullen zijn. Ik ben dus zeer benieuwd naar uw antwoorden. Alvast bedankt.

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

De heer Jan Van Esbroeck (N-VA): Mevrouw Turan, ik kan u al meegeven dat wij de warmte die u voelde, ook voelen. Ik heb die samen met u gevoeld, en ook met collega de Bethune. Uiteraard zijn wij allemaal bezig met het goede voor de mensen. Ik hoop dat u daar toch niet aan twijfelt. (*Opmerkingen van mevrouw Güler Turan*)

Dit is inderdaad een zeer moeilijke materie. Ze is Europees. Ze is federaal. We hebben het deels over migratie, maar ook het defensiebeleid komt erbij. Dit alles valt niet zo goed uit elkaar te houden. Wel vind ik het belangrijk voor Vlaanderen, en daarop moeten we de aandacht kunnen vestigen, dat we bootvluchtelingen ook als erkende vluchtelingen kunnen opvangen, zodat we hen ook in ons inburgeringstraject kunnen inschakelen als ze hier eenmaal aankomen. Dat is enorm belangrijk. Minister-president, ik zal wel horen van u hoe Vlaanderen ter zake een beleid wil voeren.

We moeten ook realistisch zijn. We moeten uiteraard meevoelend en warm zijn, maar ook realistisch. Als we met heel wat vluchtelingen worden geconfronteerd, moet er een billijke verdeling zijn. Daarvoor moeten we ook aandacht hebben. Minister-president, ik hoor heel graag uw mening en die van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Mevrouw Turan en ikzelf waren verleden week twee dagen in Bakoe, voor het derde wereldforum ter zake. Minister-president, wat me heeft getroffen bij deze problematiek, is dat dit maar het kleinste tipje is van de grote ijsberg die men zich kan inbeelden. Vandaag de

dag zuigen mensensmokkelaars of organisaties zoals IS het laatste geld op van mensen die zich verplaatsen naar Europa. Op die bijeenkomst was er een theorie die me toch is bijgebleven, namelijk dat de volgende fase misschien een geforceerde exodus zou kunnen zijn, niet van tienduizenden, maar van honderduizenden of miljoenen. Dat zou men voor ogen moeten houden. Misschien moet men erover nadenken wat wij daar eventueel aan kunnen doen. Dat is een manier om een aantal structuren in Europa te ontwrichten, zelfs kunstmatig.

Gisterenavond heb ik in Leuven geluisterd naar de voorzitter van de Europese Commissie, de heer Juncker, die op zijn eigen geijkte wijze, met veel gezond verstand, een aantal vragen heeft gesteld, onder meer ter bevordering van een zekere immigratie in ons land. Dat moet allemaal consensueel gebeuren en moet ook aanvaardbaar zijn voor de bevolking.

Het volgende moet me ook van het hart. We verzekeren ons tegen alles: tegen brand, voor auto's, tegen ongevallen, tegen ouderdom. Minister-president, wat we echter niet doen, is ons verzekeren als het gaat over het behoud van onze beschaving, onze vrijheid, onze rechten voor vrouwen, onze manier van overleven en bestaan. Ik zeg dat omdat dat ergens zou worden geacteerd. We betalen daar geen premie voor. We betalen die wel voor onze auto, ons gezin, onze levensverzekering, tegen brand, voor onze woning. Op een dag zal men echter collectief moeten nadenken over de vraag: welke premie zijn we bereid te betalen voor het behoud van onze beschaving? Die premie zal nodig zijn, wil men ter plaatse stabiliteit brengen voor mensen die nu zijn opgejaagd door het verschil. Als we zien dat bij 1 miljard 300 miljoen mensen de familievader met 1 euro per dag moet leven, dan zullen die aangelegenheden niet stoppen, welke ook de respectabele bevoegdheden van de ene en de andere zijn.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, het is een immens belangrijk probleem, waarover heel veel beschouwingen kunnen worden gemaakt. Mijnheer De Croo, u stelt terecht enkele pertinente vragen.

Heel die stroom is in hoofdzaak tot stand gekomen omdat er 'failed states' zijn ontstaan, met alle gevolgen van dien, op economisch vlak, voor de veiligheid van mensen. Mensen worden vervolgd, niet enkel christenen, ook bepaalde moslims die niet behoren tot het meerderheidsdenken. Of ze worden vervolgd vanwege hun seksuele geaardheid, een intellectuele kritische opstelling, een politieke overtuiging, hun taal, noem maar op. Dat is de situatie. Het overstijgt het probleem van migratie en asiel. Het is een massale instroom.

Daar is dan het resettlement-programma op van toepassing, maar ook dat is eindig. Ook dat heeft beperkingen. Als ik me niet vergis, heeft Duitsland nu al meer dan 200.000 mensen opgenomen. Men zoekt nu naar een verdeelsleutel binnen de EU. Juncker wil aanvullend misschien 5000 of 10.000 mensen opnemen. Staatssecretaris Francken heeft het aantal al verdubbeld. Het zou nog eens 150 tot 250 mensen meer betekenen voor ons land, maar dat zijn geen structurele oplossingen, en die liggen ook niet zomaar voor het grijpen.

We zijn natuurlijk betrokken bij de voorbereiding, collega's, voor de Raad van Ministers. Er is altijd een overleg via de directie-generaal Europese Zaken en coördinatie (DGE). Ook deze keer zijn we daarvoor uitgenodigd. Er was een DGE-vergadering op 23 april 2015, met het oog op de buitengewone Europese Raad, die later die dag zou plaatsvinden. Wij waren daar aanwezig. Het zijn altijd kabinetten en de administratie die daar naartoe gaan. We hebben de klemtoon gelegd op wat belangrijk is vanuit onze bevoegdheden, met name integratie, inburgering en arbeidsmigratie. Maar op de bijzondere Europese Raad zijn enkel de thema's aan bod gekomen die tot de federale bevoegdheden behoren: defensie en migratiebeleid.

Bij de hervestiging van vluchtelingen kom je terecht bij bevoegdheden van de gemeenschappen, wanneer het gaat over integratie. Fedasil staat in voor de opvang van bootvluchtelingen. Het Agentschap Integratie en Inburgering treedt op de voorgrond als het gaat over de inburgering van deze mensen. Zij krijgen het statuut van erkend vluchteling, en dan is er onmiddellijk een optreden vanuit Integratie en Inburgering.

Bij de DGE hebben alle aanwezigen erop gewezen dat er moet worden gestreefd naar een duurzame stabilisering van de situatie in de betrokken regio rond de Middellandse Zee. Bovendien is de migratieagenda van de EU veel breder dan de huidige vluchtelingenproblematiek, zowel geografisch als thematisch.

Ik heb de verklaringen van Juncker niet integraal, ik heb daarover alleen iets gelezen in de krant, dus ik stel me voorzichtig op. Maar dat gaat ook over de symptomen en de gevolgen. Het gaat niet over de structurele aanpak. Op zich is dit geen migratiebeleid. Je moet een duidelijk onderscheid maken tussen een migratie- en asielbeleid en, zoals in dit geval, een beleid van humanitair resettlement dat de klassieke asielprocedure overstijgt.

België heeft het standpunt onderschreven van de buitengewone Europese Raad, u kent het allemaal. Ik herhaal de grote lijnen. De Europese Raad heeft zich ertoe verbonden de aanwezigheid op zee op te voeren, de mensensmokkelaars te bestrijden in overeenstemming met het internationaal recht, met inbegrip van het systematisch identificeren, vasthouden en vernietigen van de schepen van de mensensmokkelaars. Zo zijn er een aantal punten met betrekking tot de strijd tegen die mensensmokkelaars. De Raad wil illegale immigratiestromen voorkomen, de samenwerking opvoeren met een aantal landen in zoverre dat mogelijk is, en de interne solidariteit en verantwoordelijkheid versterken.

U weet dat Juncker speelt met het idee, zoals ik daarjuist zei, om een bijkomend aantal mensen op te nemen van 5000 tot 10.000. Dat zou volgens de verdeelsleutel voor ons land neerkomen op nog eens 125 tot 300 mensen bijkomend, met een navenant aandeel voor Vlaanderen. Het is nog maar een voorstel, er is nog geen beslissing over. Het VK wil een dag voor de verkiezingen begrijpelijkerwijs geen standpunten innemen. Het zal nog wel een tijd duren voor daarover beslissingen worden genomen.

Wat Vlaanderen betreft, zijn er vooral gevolgen voor het inburgeringsbeleid en het onthaal van die mensen. Daarvoor is minister Homans bevoegd.

Collega's, het is een groot probleem, zolang er geen oplossing is voor die 'failed states', met alle gevolgen, inhumane menselijke vervolgingen en economische migranten. Mensen betalen enorm veel geld voor die oversteek, ik hoor bedragen tot 6000 euro. Ik neem aan dat er ook een pak economische migranten bij zitten, die proberen mee te gaan in die stroom. Het is duidelijk dat dit niet kan blijven duren. Het overstijgt uiteraard de Vlaamse bevoegdheid, mijnheer De Croo, maar u wijst terecht op de fundamentele oorzaak van de situatie.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw correct antwoord. U schetst het kader goed en geeft ook aan hoe ruim de problematiek is. Ik sluit me aan bij wat de heer De Croo zegt. Het beleid dat we daarvoor nu ontwikkelen op Europees vlak is een doekje voor het bloeden. Het pakt de kern van de problemen niet aan. We moeten veel ambitieuzer zijn als we het wel willen aanpakken.

In dit land hebben we het budget voor ontwikkelingssamenwerking drastisch naar beneden gehaald. Ik weet dat er een economische crisis is die ons raakt. Maar in

het federale regeerakkoord staat er een besparing op dat vlak, en ook in Vlaanderen is er geen verhoging van het budget. Ook dat heeft te maken met het bestrijden van extreme armoede. Ons beleid is niet op het gewenste niveau om die problemen aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp-a): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik volg de redenering van mevrouw de Bethune dat dit een druppeltje is op een hete plaat. Ze stelt zelf dat we ambitieuzer moeten zijn, als Europa, als België en als Vlaanderen. Uit die onderhandelingen is uiteindelijk gekomen dat Europa gaat voor een 5000-tal extra te verspreiden vluchtelingen. Dat vind ik 'too little, too late'. Gelet op onze verantwoordelijkheid en onze mogelijkheden, moeten we meer doen daar aan de bron, maar ook qua opvang. 5000 mensen extra voor heel Europa, dat vind ik beschamend weinig.

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

De heer Jan Van Esbroeck (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad een groot probleem, collega's. Ik ben er echt van overtuigd dat we heel veel dingen doen die belangrijk en heel goed zijn. Dat moet worden uitgebouwd.

Er moet me toch even iets van het hart. Het was helemaal in het begin, ik heb er niet meteen op gereageerd. Mevrouw Turan, met alle respect, maar u stigmatiseert mensen en zet ze in een hoek, met gratuite uitlatingen. Dat vind ik niet kunnen.

U verwijst naar een 'onmenselijkheid' van onze staatssecretaris. Dat vind ik erover. Iedereen is begaan met deze materie, alle democratische partijen in dit halfroond en in het andere halfroond. Iedereen is bekommerd om die mensen. U brengt hier te pas en te onpas gratuite uitlatingen, vandaag was het weeral te onpas. Die opmerking wou ik maken, ik wil er geen discussie over openen. Ik vind het niet kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord voor een persoonlijk feit.

Mevrouw Güler Turan (sp-a): U beschuldigt mij van gratuite uitspraken, maar ik doe geen uitspraken, ik herhaal uitspraken van bepaalde mensen die zelfs niet hebben ontkend dat ze die uitspraken hebben gedaan. U moet maar opzoeken wat er in de pers is verschenen en wat er allemaal is ontkend, mijnheer Van Esbroeck.

Ik heb niet gezegd dat u iets hebt gezegd. Ik heb ook geen andere collega hier aangeduid die dat heeft gezegd. En ik heb de minister-president op voorhand bedankt dat hij dat niet zou zeggen, want ik wist dat hij dat niet zou doen. U moet dus opletten met uw uitspraken, want het is niet gemakkelijk om ze later weer in te slikken. Ik slik niets in van wat ik hier heb geciteerd van uitspraken van andere mensen. Het zijn mijn uitspraken niet!

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Turan, u haalt natuurlijk de niveaus door elkaar. Vlaanderen is niet bevoegd voor de toegang, dat is een federale bevoegdheid. Het intra-Belgische standpunt, dat de premier heeft verdedigd, is een verdubbeling van het quotum dat was voorgesteld. Er was 5000 voorgesteld, België is gegaan voor 10.000.

Maar dan nog, en dat benadruk ik, is dat geen oplossing. De Europese Raad heeft een aantal standpunten ingenomen. De uitspraak van de staatssecretaris waarnaar u verwijst, is een letterlijk standpunt van de Europese Raad. Er zijn

diverse maatregelen opgenomen. Dat belet niet dat ik, mijnheer De Croo, ervan overtuigd ben dat dit allemaal een aanpak is van het symptoom, van de gevolgen van die 'failed states'. U hebt het gehad over een premie of een verzekering. Dat is een fundamentele vraag. Er zijn regimes omvergeworpen, er is een enorme instabiliteit ontstaan sindsdien. Het leidt tot een inhumane situatie, een exodus waaraan niemand op het ogenblik nog begin of einde ziet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Vlaamse in- en uitvoercijfers en de nood om in te zetten op een duurzame maakindustrie – 1960 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp.a): Minister-president, u kunt via deze vraag misschien inpikken op de actualiteit, wat er in de Antwerpse haven gaat komen, indien u wenst.

Mijn aandacht ging naar deze zaak naar aanleiding van een artikel in De Tijd waarin de Vlaamse in- en uitvoercijfers die Flanders Investment & Trade (F.I.T.) onlangs publiceerde, werden gegeven. Daaruit bleek dat Vlaanderen een draaischijf is voor fossiele brandstoffen. In 2014 exporteerde Vlaanderen voor meer dan 34 miljard euro aan voornamelijk gas en olie. Langs importzijde vertegenwoordigen fossiele brandstoffen een waarde van 54 miljard euro. Brandstof is daarmee zowel het belangrijkste import-, export- als netto-importproduct van Vlaanderen.

Via de LNG-terminals van Fluxys in Zeebrugge wordt heel wat aardgas doorgevoerd, terwijl de raffinaderijen ExxonMobil en Total in de Antwerpse haven voor veel import van ruwe aardolie en export van geraffineerde producten zorgen. De infrastructuur voor de opslag, de verwerking en het gebruik van fossiele brandstoffen die in de havens van Gent, Antwerpen en Zeebrugge aanwezig is, ondersteunt uiteraard ook de rol van draaischijf voor fossiele brandstoffen die Vlaanderen vandaag op zich kan nemen.

Aardgas kan een belangrijke bijdrage leveren aan de transitie naar een koolstofarme economie, bijvoorbeeld door het gebruik van CNG (compressed natural gas) en LNG (liquefied natural gas) in auto- en vrachtverkeer. Ik heb minister Muyters daar recent nog een actuele vraag over gesteld.

Olie en vooral steenkool hebben een veel hogere koolstofinhoud en zijn bijzonder vervuilend. De geciteerde cijfers omvatten zowel olie als gas, maar de oliecomponent is ongetwijfeld substantieel. Dat geldt ook voor de impact van de handel in olie op de Vlaamse handelsbalans.

De omvangrijke petrochemische sector zorgt in Vlaanderen voor heel wat jobs en economische groei. Op lange termijn is die afhankelijkheid van de petrochemie volgens sommigen onhoudbaar. Dat is ook de reden waarom ik deze vraag stel, minister-president. De tewerkstellingscijfers zijn er, maar de sector wordt vandaag geconfronteerd met een steeds groter risico op 'stranded assets'. De internationale gemeenschap wil de klimaatopwarming onder de 2 graden Celsius houden. Dat betekent dat 80 procent van de beschikbare voorraden fossiele brandstoffen onder de grond moet blijven zitten. Fossiele energiebedrijven, hun activa en dus ook de investeringen erin, dreigen daardoor waardeloos of 'stranded' te worden.

Een steeds ambitieuzer klimaatbeleid en de transitie naar een koolstofarme of groene economie zijn een absolute noodzaak geworden. Feit is dat dit de fossiele sector confronteert met een steeds acuter risico. Daarbovenop zetten historisch lage brandstofprijzen, de opkomst van nieuwe technologieën en de toenemende competitiviteit van hernieuwbare energiebronnen de winstgevendheid van de fossiele sector steeds meer onder druk. De toekomst van de fossiele sector ziet er dus allesbehalve rooskleurig uit, tenzij ze inzet op een verregaande diversifiëring en vergroening. Dat is in een notendop de analyse van een hele reeks rapporten en studies, waarvan de meest recente die van investeringsbank HSBC was.

De internationale gemeenschap stuurt aan op een uitfasering van fossiele brandstoffen. Tijdens de klimaattop in Parijs zal wellicht beslist worden of die uitfasering in 2050, dan wel 2100 rond moet zijn. Die uitfasering betekent het einde van fossiele energiebedrijven. Eind 2014 verscheen er, naar aanleiding van de klimaattop in Lima, nog een artikel in The Financial Times waarin werd gesteld dat bedrijven als Shell en ExxonMobil in 2035 niet meer zullen bestaan. Het verbaasde me dan ook enigszins dat ExxonMobil amper twee maanden later van u de 'FIT Lifetime Achievement Trophy' in ontvangst mocht nemen.

Minister-president, om een Borinage-scenario voor onze havens te vermijden, doen we er goed aan om nu al na te gaan welke duurzame maakindustrie we kunnen aantrekken om de wijkende fossiele activiteiten te compenseren. U kunt vandaag misschien al verwijzen naar de aangekondigde Saoedische investeringen in de Antwerpse haven. Als u dat een goed alternatief vindt, hoor ik dat graag.

Bent u zich bewust van het risico op 'stranded assets' dat onze afhankelijkheid van de handel in fossiele brandstoffen met zich meebrengt? Welke maatregelen bent u van plan te nemen om dat risico te verkleinen? Als de infrastructuur voor de opslag, verwerking en transport van fossiele brandstoffen daadwerkelijk 'stranded assets' worden, hebt u dan een plan om het jobverlies dat dat teweeg zou kunnen brengen, op te vangen? Erkent u de noodzaak om nu al te beginnen met het aantrekken van duurzame maakindustrie, bijvoorbeeld in onze havens? Welke initiatieven wilt u daartoe nemen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Turan, de term 'stranded assets' is mij uiteraard bekend, alsook wat dat concreet zou betekenen voor de fossiele brandstof. Het zou inhouden dat de actieve economische waarde van activa verloren gaat, een substantiële periode voor afloop van de normaal ingeschatte gebruiksfasen. Wie de belangrijkste chemische cluster van Europa en de tweede belangrijkste van de wereld herbergt, namelijk Antwerpen, is inderdaad afhankelijk van de grondstof die, althans momenteel nog, de basis vormt van deze industrie.

In de raffinaderijen van ExxonMobil en Total wordt olie geraffineerd. Daar worden brandstoffen en smeermiddelen mee gemaakt, en ook heel wat basisgrondstoffen voor andere industrieën, zoals de chemische industrie, maar ook de textielsector. Ik heb vorige week een tapijtbedrijf bezocht dat zijn grondstoffen betreft bij die Antwerpse raffinaderijen. De polymeren zijn de basisgrondstof voor onze kunststofindustrie.

Ik wil er toch op wijzen dat de chemische industrie in Vlaanderen ongeveer 60.000 mensen rechtstreeks tewerkstelt – dat zijn cijfers van 2013 – en goed is voor een export van 91 miljard euro en een toegevoegde waarde van 8,1 miljard euro.

Flanders Investment & Trade heeft inderdaad een 'lifetime achievement award' verleend aan ExxonMobil, voor de herhaalde en over meerdere jaren gespreide investeringen, die welvaart en tewerkstelling brachten voor heel wat gezinnen.

Het is evident dat de sector zelf moet omgaan met mogelijke 'stranded assets'. Niet alleen in de klassieke industrieën van fossiele brandstoffen, maar ook in andere industrieën staan we voor een enorm disruptieve periode. Er verdwijnen hele sectoren, en dat zal nog sterk toenemen met de nieuwe economie van nanotechnologie, het 'internet of things', 3D-printing en noem maar op. Dat is volop bezig. Een van de bekendste voorbeelden, collega's, is Kodak. Dat stelde 135.000 mensen te werk. Een van zijn medewerkers ontwikkelde de eerste digitale camera. De man poseerde er trots mee, het was een toestel van anderhalve kilogram. Maar Kodak bestaat vandaag niet meer, omdat ze het niet nuttig vonden om die digitale camera te ontwikkelen.

Economische ontwikkeling was een van de thema's in Davos. Dat is meer en meer een thema. Dat is ook waar wij in Vlaanderen op inzetten, samen met onze performante onderzoekscentra, namelijk die reusachtige omslag in de economie. Maar het zijn de bedrijven die zelf hun vooruitzichten moeten maken. ExxonMobil bijvoorbeeld heeft zijn eigen outlook gepubliceerd met vooruitzicht op het jaar 2040. Het gelooft er dus in dat het in 2040 nog zal bestaan. En met zijn recente investering zet het in op die betere, meer energiegerelateerde olieproductie, met veel minder dioxide-emissies. Ze hebben in die context een grote investering gedaan, met een uitbreiding van een kraakeenheid, om tot lichtere olieproducten te komen, namelijk diesel en benzine met een hogere toegevoegde waarde en minder emissie. Dat is bijvoorbeeld heel belangrijk voor de zware scheepvaart, die zeer veel stookolie verbruikt.

Het is evident dat dat een opgave is voor elk van de bedrijven. Elk bedrijf in dit land, hoe klein ook, moet er zich van bewust zijn dat er elke dag reusachtig snelle en nieuwe ontwikkelingen bezig zijn, die ingrijpende gevolgen hebben voor hun toekomst. Vlaanderen is bij die landen die, dankzij onze onderzoekscentra en dankzij de goede samenwerking tussen bedrijven en de onderzoekscentra, in staat zouden moeten zijn om daar tijdig op te anticiperen.

Transformatie bij de brandstoffen zal natuurlijk ook betekenen dat je inzet op nieuwe energiebronnen. Ik heb onlangs een bezoek gebracht aan de haven van Gent. Daar zijn ze trots op de eenheid die nu al met biobrandstoffen brandstoffen produceert. Ook daar weet je dat biodiesel een alternatief vormt. Er zullen zich in de toekomst heel wat alternatieven aandienen. Denk aan de recente evoluties inzake de opslag van alternatieve energie.

Er beweegt enorm veel, maar het is in de eerste plaats aan de bedrijven zelf om hun toekomstverwachtingen tegen het licht te houden. U verwees naar de bekendmaking van de Saudi-Arabische investering in Antwerpen door Energy Recovery Systems. Het gaat om een recycleerbare vorm uit oude plastics. Via industriële recuperatie gaan zij onder andere meststoffen maken en producten die ook in de chemische sector gebruikt kunnen worden. Dat is een volledig duurzame investering, met de bedoeling om bestaande producten opnieuw te recyclen en in te brengen. Er zullen in de toekomst ongetwijfeld nog zulke zaken gebeuren die betrekking hebben op duurzaamheid.

Dat zal ook in de maakindustrie zo zijn. Ik heb al gezegd dat de hele maakindustrie voor een enorme uitdaging staat, met de robotisering, met het 'internet of things', met 'infinite computing' of enorm snel dataverkeer. Denk aan de toepassingen in de gezondheidssector, denk aan 3D-printing, waar we ook voorloper in zijn met Materialise. Al die zaken zijn volop in ontwikkeling, en als overheid hebben wij tot taak en verantwoordelijkheid – en we doen dat ook – om te investeren in dat onderzoek en mee behulpzaam te zijn met de industrie, en dan werk te maken van onderzoek in al die nieuwe ontwikkelingen.

Ook in deze industrie doen we dat concreet. Er is het FISCH-initiatief voor duurzame chemie. FISCH staat voor Flanders Innovation Hub for Sustainable

Chemistry. Dat is het eerste chemiekenniscentrum in Europa, collega's, dat duurzaamheid als belangrijkste criterium neemt voor het beoordelen en realiseren van projecten. De doelstellingen zijn daar: duurzame alternatieven zoeken voor olie, de brandstof van de petrochemie, nieuwe productieprocessen ontwikkelen die minder CO₂ uitstoten, innovatieve chemische producten ontwikkelen, zoals zelfreinigende verf, biologisch afbreekbare detergents, gewasbeschermingsmiddelen enzovoort.

Het BlueChem-project van FISCH werkt aan een onafhankelijke en unieke incubator voor duurzame chemie. Naast het voorzien in standaardinfrastructuur – labo's, kantoorruimtes, opslag – worden ook een aantal diensten aangeboden. Die incubator zal gevestigd zijn op de Blue Gate-site in de haven van Antwerpen.

Er is ook het nieuwe kenniscentrum Flanders Make, dat moet leiden tot de innovatie van onze Vlaamse maakindustrie. Het groepeert de vijf Vlaamse universiteiten en de onderzoekscentra Flanders' DRIVE en Flanders' Mechatronics Technology Centre. Tegen 2018 moeten er zo'n drie- tot vierhonderd mensen tewerkgesteld worden. Wij kennen een jaarlijkse financiering toe van 8,4 miljoen euro. De bedoeling is daar om te evolueren tot een totaalbudget van 45 miljoen euro.

Onze strategische onderzoekscentra zijn wereldtop, collega's. Imec (Inter-universitair Micro-Elektronica Centrum) bijvoorbeeld is wereldtop. Het houdt zich bezig met nanotechnologie, werkt samen met Harvard en andere universiteiten, ligt aan de basis van allerlei nieuwe technologieën. Denk bijvoorbeeld aan e-health, waar men op afstand diagnoses maakt van de patiënt. Dat is een toepassing van die nanotechnologie, waar we enorme sprongen vooruit aan het maken zijn. Kijk bijvoorbeeld in Gent naar het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) en naar iMinds. Dat is top. Dat is de toekomst van onze industrie.

Zoals ik al zei, is dit een disruptieve periode. Dit is volop bezig. Het zal gevolgen hebben voor heel wat klassieke industrieën. Het is zaak om daarop in te zetten. We doen dat ook bij het aantrekken van buitenlandse investeringen. Daar proberen we tot toegevoegde waarde voor onze economie te komen. De aankondiging van Energy Recovery Systems vanmorgen is er daar een van.

Zo zijn er nu al concrete voorbeelden. FRX Polymers, met Amerikaanse roots en gevestigd in Antwerpen, is een investeringsproject van duurzame chemie. Dat bedrijf is opgericht in 2007. Na vijf jaar onderzoek en ontwikkeling produceert het een nieuwe groep van hallogeenvrije polymere vlamvertragers voor het gebruik in plastics, de zogenaamde polyfosfonaten. Het is het eerste bedrijf ter wereld dat op fosfor gebaseerde hoogmoleculaire polymeren op de markt brengt. Dat zijn verbindingen die verankerd zijn in de uiteindelijke toepassing en daardoor niet in het milieu kunnen terecht komen. Dat zijn belangrijke stappen die vooruit worden gezet. Bij de traditionele vlamvertragende producten was dat een groot risico. Dankzij duurzaam onderzoek is dat een nieuwe ontwikkeling die plaatsheeft.

Dit proces is volop bezig. Wij ondersteunen dat met onze onderzoekscentra en met ons beleid voor het aantrekken van investeringen. De toekomst van de bedrijven zelf moet elk Vlaams bedrijf zelf onder ogen zien. Zij moeten zelf proberen op lange termijn te denken. Eigenlijk bestaat lange termijn niet meer. Het gaat allemaal bijzonder snel, en de toekomst is bezig.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp-a): Minister-president, het is inderdaad aan bedrijven om dat zelf uit te maken. Ik ben ook niet bezig met management of met de toekomst van de bedrijven. Het gaat me om de sector en de tewerkstelling die we daarmee in Vlaanderen en in de Antwerpse haven kunnen garanderen.

U hebt gezegd dat Vlaanderen tijdig zal anticiperen. Vraag is wat tijdig is. Het gaat snel en we zitten in een transformatieperiode. Iedereen is ook op zoek naar die alternatieven. Op dit ogenblik is het wel degelijk exportproduct nummer één. Dat is ook de reden waarom ik u die vraag heb gesteld. U verwijst naar initiatieven zoals FISCH en andere innovatiecentra. Aangezien ik ook in de commissie Economie zit, weet ik wat voor waardevolle initiatieven daar worden genomen en welke rol zij elk in hun eigen sector spelen, zowel in binnen- als in buitenland.

Minister-president, wij zijn bezig met die transformatie. Die kenniscentra zijn daarbij heel belangrijk. Ik wil u dan ook vragen om daar niet verder op te besparen zoals tijdens de vorige ronde is gebeurd. Bedrijven moeten hun eigen verantwoordelijkheid nemen, maar we kunnen sectoraal en anticiperend op lange termijn samenwerken met bedrijven, universiteiten en kenniscentra. Vlaanderen is klein, en om mee te tellen, moeten we tot de top blijven behoren. Ik wil u dan ook vragen om op al die mooie initiatieven die u vandaag hebt opgesomd, in de toekomst niet meer te besparen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Deze Vlaamse Regering zet in op twee groeipaden waarvan er een onderzoek en ontwikkeling is met dit jaar een bijkomend bedrag van 20 miljoen euro. Daarbij hebben we de ambitie om tegen 2019 een heel sterk groeipad te ontwikkelen. Veel hangt echter af van de economische ontwikkeling. Tot mijn verrassing hoor ik vandaag dat de Europese Commissie voor België slechts een groei voorspelt van 1,1 procent. Heel veel economen hadden me gezegd dat het meer zou zijn. Veel hangt daar dus van af, zeker ook voor de Vlaamse begroting. De vaste wil is er echter. De regering investeert in mensen, welzijn en economie en heeft de ambitie om tot 3 procent te komen. In het verleden hebben we al meermaals vastgesteld dat als wij onze bedragen optrekken, de bedrijven niet altijd even snel volgen. Het gaat immers om 1 euro overheidsgeld en 2 euro privé-geld. We hopen echt dat er wordt ingepikt op het groeipad dat we ontwikkelen. Een van de ambities is om samen met minister Muylers meer kmo's tot toegepast onderzoek, nieuwe ontwikkelingen, productieprocessen en productontwikkeling te leiden. De agentschappen zijn daarvoor ook samengevoegd. We hebben nog één agentschap, AIO, het Agentschap Innovatie en Ondernemen. U mag ervan overtuigd zijn dat dit een topprioriteit is voor de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de wapenhandel naar het Midden-Oosten – 1999 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp.a): Vorige week had ik een vraag over noodhulp aan Jemen en toen kwamen de wapenhandel en het onholdbeleid al even ter sprake. Ik heb toen beloofd daarover een aparte vraag te stellen.

Minister-president, naar aanleiding van de Arabische Lente werden verscheidene landen uit die regio op de onholdlijst geplaatst. Dat gebeurde om tegemoet te komen aan de onmogelijkheid om een internationaal wapenembargo op te leggen. Bahrein werd onlangs van die lijst gehaald. Jemen, Oekraïne, Egypte en Syrië staan nu nog op on hold. Ten aanzien van Saoedi-Arabië gelden

uitvoerbepalingen. De export van defensiegerelateerde producten of ordehandhavingmateriaal naar Saoedi-Arabië wordt stevast onderworpen aan de verplichting van wederuitvoertoesemming. Deze problematiek kwam onlangs ook aan bod bij de bespreking van het Jaarverslag Wapenhandel 2013. U zei toen dat u zou vragen of er nieuwe elementen zijn om tot een onholdbeleid voor Saoedi-Arabië over te gaan.

Sinds begin april van dit jaar bombardeert een coalitie van Arabische staten de stellingen van de Houthi-rebellen in Jemen. Saoedi-Arabië neemt het voortouw in deze coalitie maar ook andere landen uit de regio zoals de Verenigde Arabische Emiraten, Qatar, Koeweit, Bahrein en Egypte nemen deel aan de coalitie.

Het resultaat van die bombardementen is desastreus. Bij aanvang werd al snel duidelijk dat de burgerbevolking niet werd gespaard. Bij bombardementen in de eerste dagen kwamen 62 kinderen om, en ook een vluchtelingenkamp van de Verenigde Naties werd niet gespaard. Dat gebeurde onder andere met de gevechtsvliegtuigen van de Eurofighter Typhoon, waar ook het Vlaamse electronicabedrijf Cassidian aan meegewerkt heeft.

In 2014 werden twaalf definitieve uitvoervergunningen naar de regio gegeven voor een waarde van net geen 8 miljoen euro. De strijdkrachten van de Verenigde Arabische Emiraten namen het leeuwendeel van 6 miljoen euro voor hun rekening.

Minister-president, hebben de acties van de Arabische coalitie aanleiding gegeven tot het herbekijken van de onholdlijst? Is de houding ten aanzien van bepaalde landen gewijzigd?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: De acties van de Arabische coalitie hebben geen aanleiding gegeven tot een herziening van de onholdlijst. De onholdmaatregel is een beleidsmaatregel die toenmalig minister-president Peeters heeft genomen in 2011. Hij heeft die geïntroduceerd in het licht van de Arabische Lente en de interne repressie die daarmee gepaard ging. Het is een beleidsmaatregel die afgekondigd wordt ten aanzien van een land wanneer er geen officieel embargo uitgeroepen is en wanneer er voldoende aanwijzingen zijn dat de interne situatie in het land aanleiding kan geven tot een continue overtreding van de bepalingen van de artikelen 26 tot 28 van het Wapenhandeldecreet. Vandaag is het de inschatting dat dit voor de bedoelde landen die deel uitmaken van de Arabische coalitie, niet het geval is. De binnenlandse situatie van bepaalde landen vraagt inderdaad bijzondere aandacht maar er is geen sprake van het vervuld zijn van de voorwaarden die ik daarnet heb opgesomd.

De toepassing van de uitvoer- en doorvoercriteria van het Wapenhandeldecreet biedt voldoende garanties om geval per geval tot een gemotiveerde beslissing te komen. Het is evident dat de regionale situatie nauwgezet wordt opgevolgd en dat er dagelijks nieuwe elementen zijn die dit dossier kunnen voeden.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp.a): Minister-president, u zegt dat u er rekening mee houdt dat er geen continue overtredingen zijn van bepalingen van het Wapenhandeldecreet. In die bepalingen staat onder andere respect voor mensenrechten en het niet toepassen van de doodstraf. In Saoedi-Arabië zijn daar heel wat problemen mee, we hebben die discussie al gevoerd. Afgelopen zondag kreeg een Saoedi-Arabische blogger de internationale prijs voor persvrijheid. Hij zit opgesloten en hij krijgt zweepslagen wegens zijn blogpost online. Persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting zijn een mensenrecht. Men kan toch niet stellen dat daar geen problemen mee zijn in Saoedi-Arabië.

Het is belangrijk – en dat heb ik al eerder gezegd – dat het Vlaams Parlement veel sneller ingelicht wordt over gevoelige discussies, over gevoelige vergunningen. Wij lopen steeds achter de feiten aan. Op die manier kunnen wij onze controlerende functie niet uitoefenen. Als ik ga kijken naar de website van de administratie, dan zie ik daar dat de laatste maandelijkse rapportage dateert van mei 2014. Intussen zijn we een jaar verder. We hebben het jaarverslag van 2014 al gehad, maar we hebben nog geen maandelijkse verslagen van 2015 gezien.

Duitsland is gestopt met de wapenexport naar Saoedi-Arabië. Ik zou u willen vragen om die export absoluut opnieuw te bekijken, niet alleen naar Saoedi-Arabië maar naar alle landen van die Arabische coalitie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de situatie in Burundi – 2021 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V): Minister-president, 2015 wordt een cruciaal jaar voor Burundi. Sinds de transitie tien jaar geleden vinden er om de vijf jaar verkiezingen plaats in Burundi, zowel lokaal, provinciaal als nationaal. Ook dit jaar worden tussen mei en augustus verkiezingen gehouden. Sommige collega's zullen als waarnemer optreden, op voorwaarde dat alles normaal verloopt.

Een van de problemen is dat huidig president Nkurunziza het eind van zijn tweede ambtstermijn nadert. Hij heeft zich opnieuw kandidaat gesteld en wordt door zijn partij als kandidaat voorgedragen voor een derde mandaat. Ik heb vandaag in de media gelezen dat het Grondwettelijk Hof de wettelijkheid van zijn kandidatuur heeft bevestigd, behalve de ondervoorzitter die is gevlucht en het land heeft verlaten omdat hij het niet eens is met de beslissing en onder grote druk stond om die toch te aanvaarden.

Dit druist in tegen de grondwet, tegen de lezing die de internationale gemeenschap van die grondwet heeft en tegen de akkoorden van Arusha. Zoals we via de media en via onze contacten in Burundi hebben vernomen, beginnen nu ook de Burundese middenveldorganisaties in beweging te komen. De oppositie is op straat gekomen, mensen die opkomen voor de mensenrechten zijn gevangengenomen, journalisten worden bedreigd en meer dan 15.000 mensen zijn gevlucht naar Rwanda, Congo, Tanzania enzovoort.

De relaties met Burundi zijn hoofdzakelijk een federale aangelegenheid. Burundi is een van de preferentiële partnerlanden voor ontwikkelingssamenwerking. België is het grootste bilateraal donorland in Burundi.

Ik heb een aanknopingspunt gevonden in het Vlaamse beleid in het kader van de steun van de Vlaamse Regering aan Afrikaanse regio's. Zo is in december van vorig jaar 249.000 euro toegekend aan het Vlaamse Rode Kruis voor Burundi. Het doel was hulp aan de vluchtelingen en de hervestiging volgend op het staakt-het-vuren van 2008.

Minister-president, hoe is gevolg gegeven aan de voornoemde subsidie die aan het begin van dit politieke jaar is uitgereikt aan het Rode Kruis van Vlaanderen?

Overweegt u in het licht van de geschetste situatie de toekenning van extra middelen? Voorlopig zijn er 15.000 vluchtelingen. Als de situatie kalmeert, kunnen zij terugkeren naar hun land. Maar ik ben niet zo optimistisch gestemd over de situatie daar.

Wat doet Vlaanderen in overleg met de federale overheid en Europa met het oog op het vrijwaren van de mensenrechten in Burundi? Ik sluit aan bij eerdere vragen over het Vlaamse mensenrechtenbeleid. Misschien is het gepast om uw aandacht of reactie te vragen voor een materie die aansluit bij de Vlaamse bevoegdheden, met name het vrijwaren van persvrijheid en mensenrechten. We worden daarop aangesproken door de mensen van Amnesty International die de situatie daar dag op dag volgen. Zij roepen ons op om vanuit de verschillende beleidsniveaus de situatie in België goed op te volgen en zo mogelijk de verdedigers van persvrijheid en mensenrechten op een of andere manier te steunen.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Voorzitter, dit is een belangrijke vraag. Dit zal immers een precedentgeval zijn. Een zevental presidenten bevinden zich min of meer in die situatie. Sommigen hebben een oplossing gevonden, zoals in Uganda. Daar hebben we niet op gereageerd. Ik heb me afgevraagd waar die regel in de grondwet vandaan komt dat men niet meer dan twee mandaten toelaat. Dat is zeer eigenaardig. De grondwet van de Verenigde Staten liet dat wel toe. Na de herverkiezing van president Roosevelt dacht men dat het gevaar bestond dat er sprake zou zijn van een soort repetitieve verkiezingen tot in het oneindige. Daarom heeft men dit beperkt tot twee termijnen via een amendement aan de Amerikaanse grondwet. Ongeveer op dat moment of iets later hebben de VS-juristen in de jaren 60 hun grondwet min of meer uitgevoerd naar alle nieuwe Afrikaanse en andere landen. Dat is de historische reden voor die beperking tot twee mandaten. Minister-president, ik heb eens cynisch gezegd dat in die landen de eerste verkiezing gewoonlijk ernstig is, omdat men niet goed weet wie zal winnen, de tweede heel dikwijls getrukeerd is en de derde zelden plaatsgrijpt. Maar goed, dat is een beetje stout van mij, maar dat is enigszins de filosofie waarmee men te maken heeft.

We kennen het precedent in de andere richting in Burkina Faso. In Nigeria is er ook sprake van een andere richting, na zoveel burgeroorlogen. In dit geval staan we echter voor het probleem dat dit later een casus zal zijn, voor Rwanda, voor Congo-Brazzaville, voor de Democratische Republiek Congo (DRC). Ik geef enkele gevallen. Ter zake zouden we toch heel gecoördineerd een actie moeten kunnen blijven in stand houden. Dit valt wat slecht, omdat er ook in de VS verkiezingen op til zijn en de aandacht van dat immense land dreigt over te gaan van buitenlandse aangelegenheden naar binnenlandse problemen. Ook zijn er een aantal vervangers die, als we ons eventueel terugtrekken in het kader van sancties, dit willen invullen. Dan denk ik aan China, aan Indonesië, aan Turkije. Dit is dus een heel moeilijk probleem. Men moet proberen voldoende economische en maatschappelijke druk te hebben. België is een van de grootste tenoren in Rwanda en Burundi, en in ruime mate ook in de DRC. Er moet eendracht, eenparigheid zijn, en internationale begeleiding, ook met betrekking tot de vraag wat het lot is van de uittredende presidenten, en welke de waarborgen zijn die men geeft aan hun begeleiders of clans of wat het ook weze. Het is een complex probleem, maar we kunnen moeilijk de hypothese in ogenschouw nemen dat we de grondwet niet zouden zien toepassen, en de internationale overeenkomsten die dat bezegelen. Het is echter zo dat dit maar een klein element is tegenover wat er in de DRC zal komen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

De heer Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, minister-president, geachte leden, ik wil alvast collega de Bethune bedanken voor haar zeer interessante vragen. Mijn fractie leeft uiteraard ook mee met de situatie in Burundi, waarvan we dagelijks kunnen vaststellen dat het daar toch wel de verkeerde richting aan het uitgaan is. We volgen de gebeurtenissen ook op de voet. Eind deze maand gaat er, zoals mevrouw de Bethune heeft aangehaald, inderdaad een parlementaire delegatie van AWEPA, met parlementsleden uit ons land en de rest van Europa, naar Burundi, om daar inderdaad als verkiezingswaarnemer op te treden.

Vrijheid en democratie zijn nog steeds geen vanzelfsprekendheden in de wereld, zeker in bepaalde Afrikaanse landen. Kijken we nu naar Burundi, waar enkele dagen geleden de ondervoorzitter van het Grondwettelijk Hof het land is ontvlucht, omdat hij daadwerkelijk onder druk zou zijn gezet om ervoor te zorgen dat de zetelende president zich tegen de grondwet in voor een derde termijn kandidaat zou kunnen stellen. Zonet kregen we inderdaad het bericht dat de overige rechters van het Grondwettelijk Hof hebben beslist om de kandidatuur van de president toe te laten. Men kan zich inderdaad afvragen hoe dat mogelijk is, goed wetend wat er in de grondwet vermeld staat. De straatprotesten zullen de komende dagen mogelijk toenemen. Ik houd mijn hart ook vast voor de reactie daarop. De voorbije dagen vielen er bij diverse protesten reeds meerdere doden en waren er tientallen gewonden, en duizenden vluchtelingen naar de buurlanden Rwanda en de Democratische Republiek Congo.

Minister-president, ik kijk dan ook uit naar uw antwoorden. Dan heb ik het over de concrete verwezenlijkingen met betrekking tot het steunfonds, dus onder meer de steun die er in het verleden is gegeven aan het plaatselijke Rode Kruis van Burundi. Ik heb het dan echter vooral ook over de rol die Vlaanderen, uiteraard samen met Europese partners, kan spelen op het vlak van vrijheid, mensenrechten en democratie.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, geachte leden, ik denk dat het voor u allen duidelijk is dat Vlaanderen als dusdanig geen structurele samenwerking heeft met Burundi. De federale overheid werkt er natuurlijk wel structureel mee samen. Eind december 2014 heb ik inderdaad noodhulp toegekend, ten bedrage van 249.000 euro, aan Rode Kruis-Vlaanderen. Dat was specifiek gericht op de terugkeer van Burundese vluchtelingen uit het vluchtelingenkamp Mtabila in Tanzania. Op 1 januari 2015 is dat project van start gegaan. Concreet moet het door Vlaanderen ondersteunde project ervoor zorgen dat er 250 huizen worden gebouwd voor die mensen, dat de watervoorziening wordt verbeterd en dat inkomensgenererende activiteiten worden ondersteund.

Rode Kruis-Vlaanderen rapporteerde aan mijn diensten dat de uitvoering van dit project momenteel nog niet wordt beïnvloed door de instabiele situatie in de hoofdstad. Het Rode Kruis volgt natuurlijk de situatie op de voet en houdt me ook op de hoogte, mochten er zich veranderingen voordoen op het terrein. Ik vraag mijn diensten ook om dit nauwgezet te volgen en me zo nodig een update te bezorgen.

Mevrouw de Bethune, dat project is dus volop in uitvoering. Zolang het loopt en ik nog geen rapporten heb gekregen over de resultaten ervan, is de vraag naar extra middelen niet aan de orde. We wachten af wat daarmee gebeurt, en ik neem aan dat die middelen nuttig worden ingezet in het licht van de humanitaire problemen die zich daar voordoen. U weet dat onze middelen bescheiden zijn. We hebben al middelen toegekend voor Malawi, voor Mozambique, voor Jemen, voor Nepal. Daarnaast verhoog ik structureel de middelen voor het Central Emergency Response Fund (CERF) van de VN. Dat heb ik u ook gezegd. Ik verdubbel het bedrag, van 300.000 naar 600.000 euro.

Burundi – en dan gaat het over de mensenrechten – is sinds 1962 een partnerland van de federale ontwikkelingssamenwerking. Vlaanderen is niet actief ter zake. Wij hebben drie partnerlanden. Burundi valt daar niet onder. We hebben dus ook geen concrete afspraken, meerjarenovereenkomsten of om het even wat waarbij we de aandacht zouden kunnen vestigen op mensenrechten. Dit is een aspect met betrekking waartoe we niet aan tafel zitten, en we hebben ook geen vertegenwoordiger in Burundi. We gaan ook het federale ontwikkelingsbeleid niet dupliceren. Ik neem aan dat de federale overheid daar op een correcte manier mee omgaat. We merken dat ook aan de berichten die ons daaromtrent bereiken. We blijven ons geconcentreerd inzetten. Het is natuurlijk zo dat mijn diensten de mensenrechtenagenda opvolgen, via de Universal Periodic Review, maar ook daar moeten we natuurlijk keuzes maken en kunnen we niet elk land even intensief opvolgen. Ik denk dat het ook geen prioriteit is om dat te doen in Burundi. Dat is geen miskennis van de ernst van de situatie daar. We weten gewoon dat de federale overheid een partner ervan is, dat de federale overheid dat ook helemaal op de voet volgt en haar verantwoordelijkheid ter zake neemt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Vlaamse bijdrage aan het Nationaal Actieplan Bedrijven en Mensenrechten – 2029 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp.a): Voorzitter, minister-president, geachte leden, het Nationaal Actieplan Bedrijven en Mensenrechten wordt op dit moment opgesteld. Dat geeft me de gelegenheid om daarover hier even een vraag te stellen, om een paar dingen te kunnen verduidelijken. Het belang van bedrijven is heel groot, voor onze economie, maar ook voor onze samenleving. Ze zorgen voor tewerkstelling en economische groei, en voorzien de bevolking van allerlei producten en diensten. Bedrijven kunnen echter ook een negatieve invloed hebben op hun omgeving. Voorbeelden hiervan zijn er genoeg: milieuvervuiling, corruptie, mensonterende werkomstandigheden, onteigeningen enzovoort. Al te vaak gaan bedrijfsactiviteiten nog gepaard met mensenrechtenschendingen in binnen- en buitenland.

De relatie tussen bedrijven en mensenrechten staat sinds enkele jaren hoog op de internationale agenda. Er is de voorbije jaren dan ook heel wat veranderd op het internationale toneel met betrekking tot de rol van bedrijven als het gaat over mensenrechten. Een mijlpaal kwam er in 2011, met de unanieme goedkeuring van de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs) door de VN-Mensenrechtenraad. Deze principes behelzen duidelijke internationale normen met betrekking tot mensenrechten waaraan staten en bedrijven zich dienen te houden. Als juridisch niet-bindende principes houden ze een oproep in aan de VN-lidstaten om ze in hun wetgeving, beleid en praktijk om te zetten.

De verantwoordelijkheid van bedrijven om mensenrechten te respecteren, is ook opgenomen in de richtlijnen voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Al in 2011 nodigde de Europese Commissie de lidstaten in een mededeling over maatschappelijk verantwoord ondernemen bovendien uit om een plan te ontwikkelen voor de nationale uitwerking van de UNGPs. Een rist van EU-lidstaten, sommige ver

van ons, sommige wat dichterbij, hebben intussen een nationaal actieplan opgesteld, namelijk het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Finland, Nederland, Italië, Spanje en Litouwen. Heel wat andere lidstaten zijn daar op dit ogenblik volop mee bezig. Ook in de Verenigde Staten is dat nu bijna in de finale fase, als ik me niet vergis.

Bij ons werkt nu ook de Federale Regering aan een Nationaal Actieplan Bedrijven en Mensenrechten. Het doel is de naleving van de mensenrechten te verankeren in de werking van ondernemingen. Dit actieplan zal zich niet enkel beperken tot mensenrechten, maar ook ingaan op diverse aspecten van maatschappelijk verantwoord ondernemen, zoals eerlijke arbeidsomstandigheden. Het opstellen van dit nationale actieplan gebeurt over de diverse beleidsdomeinen heen, en uiteraard in samenwerking met de gewesten. Van de diverse gewesten wordt verwacht dat ze hiervoor input zullen leveren.

Minister-president, uit uw beleidsnota blijkt dat ook de Vlaamse Regering inspanningen wil leveren voor een betere naleving van de mensenrechten. De Vlaamse Regering ziet een taak voor zichzelf weggelegd op het vlak van het bevorderen van de mensenrechten en van duurzaam en verantwoord ondernemen, aldus de beleidsnota op pagina 7. Er wordt verder gepleit voor "een actief mensenrechtenbeleid met onze waarden als belangrijkste leidraad en de EU als belangrijkste hefboom". Ook staat er te lezen dat u wilt "nagaan welke bijkomende mensenrechtenengagements we nog kunnen opnemen".

Dat zijn allemaal zeer positieve teksten om er mijn vragen op te kunnen baseren. Minister-president, op dit ogenblik wordt er aan dat Nationaal Actieplan Bedrijven en Mensenrechten gewerkt. Heeft de Vlaamse Regering daar al haar insteek voor klaar? Zo ja, kunt u die ons al geven? Die insteek heeft natuurlijk betrekking op alle departementen. Heel belangrijk is dus de vraag welke departementen daarbij werden betrokken. Heeft men alle departementen betrokken? Hebben ze allemaal al een bijdrage geleverd, of zijn er departementen die weigeren een bijdrage te leveren? Welke principes en concrete actiepunten wilt u naar voren schuiven? Hoever staat u ook met de actualisatie van de nota 'Mensenrechten en het Vlaams internationaal beleid', die in de beleidsnota wordt aangekondigd? Hoe ziet u de wisselwerking tussen die nota en het nieuwe nationale actieplan?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, ik dank de collega voor het op de agenda zetten van het thema. Het is inderdaad zo dat de Federale Regering in uitvoering van haar regeerakkoord bezig is met zo'n Nationaal Actieplan Bedrijven en Mensenrechten. Ik heb ook begrepen dat er daarover reeds vergaderingen hebben plaatsgevonden met middenveldorganisaties, maar dat er ook input is gevraagd aan de deelstaatregeringen. Voor zover ik dat heb begrepen, is de reactie van de deelstaten in het algemeen, dus niet specifiek van Vlaanderen, heel beperkt. Dat doet me de wenkbrauwen fronsen. Ik vind dat jammer, want dit is een thematiek die onder andere in deze commissie reeds aan de orde is geweest, naar aanleiding van het werkbezoek dat we toen aan Vietnam en Cambodja hebben gebracht. Kort daarna zijn er hier meerdere vragen gesteld. Ik herinner me een vraag over Cambodja, en ook een vraag over Angola. Het ging dan over de vraag hoe Belgische bedrijven in het buitenland actief kunnen zijn en tegelijkertijd de mensenrechten respecteren en bijdragen aan de ontwikkeling van de landen waar ze actief zijn.

Ik begrijp dat het de bedoeling is dat het nationale plan aansluit bij bijvoorbeeld de Schone Kleren Campagne en andere campagnes van ngo's. Ik zou toch ook willen verwijzen naar het mooie voorbeeld dat in Nederland bestaat. Shell is daar een hele tijd geleden verwickeld geraakt in milieuschandalen in Nigeria. Dat heeft

ertoe geleid dat er in Nederland een actieplan voor bedrijven is opgestart. Dat kan daar op dit moment op een heel groot draagvlak rekenen bij de publieke opinie. De druk op de bedrijven om zich aan die regels te houden, niet alleen vanuit de politiek, maar ook vanuit de samenleving, is er behoorlijk groot. Dat lijkt me een goede zaak.

Minister-president, is er een reden waarom Vlaanderen – en andere deelstaten, maar dat moet daar worden gevraagd – op dit moment nog niet sterk heeft gereageerd op de mogelijkheid om van het begin betrokken te zijn bij de besprekingen op federaal niveau over dit actieplan? Ik formuleer voorzichtig.

In welke mate werkt Vlaanderen mee aan of maakt het gebruik van de diensten van het nationale contactpunt om de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen te implementeren? Dat zit bij de FOD Economie en dat moet werken tegen misbruiken in overleg met de sector. Ook het VK en Canada hebben zo'n contactpunt. Dat is behoorlijk proactief. Bij ons is het iets minder proactief, toch weet ik graag of Vlaanderen er gebruik van maakt.

In welke mate werd de OESO-richtlijn voor multinationale bedrijven geïmplementeerd in de Vlaamse nota Mensenrechten en het Vlaams internationaal beleid?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, de Vlaamse overheid neemt inderdaad deel aan het proces voor de totstandkoming van een Nationaal Actieplan Bedrijven en Mensenrechten. Zowel de federale overheid als de deelstaten zorgen voor een insteek. De naam is dus misleidend, het is een interfederaal actieplan.

Ik weet niet waar u de mosterd haalt, mijnheer Kennes, maar wij hebben ons huiswerk gedaan. We hebben dat ook bezorgd aan de federale overheid. Het is zelfs opgenomen in het bredere nationale actieplan, dat begin april voor commentaar is voorgelegd aan een academische commissie. Voorzitter, ik zal die Vlaamse inbreng laten mailen. Dat is geen beperkte inbreng, het is een mooi, stevig document. Het zijn twaalf pagina's in totaal. Ik kan geen uitspraken doen over de inbreng van de andere deelstaten, mijnheer Kennes. Wij hebben gedaan wat we moeten doen, als het gaat over onze bevoegdheden natuurlijk.

Het is een actieplan – en ik benadruk dat, collega's – dat niet opgelegd is door de Verenigde Naties. Het is de Europese Unie die ter ondersteuning van haar lidstaten heeft opgeroepen om een nationaal plan aan te nemen. Dat plan zal dus worden bezorgd aan de EU, maar Vlaanderen zal zelf over de eigen acties kunnen communiceren zoals het dat wenst.

Om uitvoering te geven aan de Ruggie Principles komen er in het nationaal actieplan zowel federale als deelstatelijke aspecten aan bod. Federaal zijn arbeidsrecht, justitie, sociale zekerheid. Bij ons zitten internationaal ondernemen, wapenuitvoer, beleidsdomein Werk en Sociale Economie (WSE). Om die reden is gekozen voor een geïntegreerd actieplan, met zowel federale als deelstatelijke componenten. We hebben dat gecoördineerd vanuit het Departement internationaal Vlaanderen (DiV) en voorbereid via het Strategisch Overlegorgaan Internationale Aangelegenheden (SOIA) met daarin vertegenwoordiging van alle beleidsdomeinen en departementen. Alle agentschappen hadden dus de mogelijkheid om een bijdrage te leveren.

Het plan is geënt op de Guiding Principles on Business and Human Rights, richtsnoeren voor ondernemen en mensenrechten van de speciale VN-rapporteur John Ruggie, die in 2011 werden onderschreven door de Algemene Vergadering van de VN. Die gaan uit van drie pijlers: één, 'to protect', de plicht van staten om

mensenrechten te beschermen, twee, 'to respect', de verantwoordelijkheid van ondernemingen om mensenrechten te respecteren en drie, 'to remedy', de noodzaak aan toegankelijke rechtsmiddelen om schendingen aan de kaak te stellen. Het nationaal plan is opgebouwd rond die drie pijlers en heeft ook de ambitie om die Guiding Principles te operationaliseren.

De actiepunten van Vlaanderen betreffen zowel de voortzetting van bestaande goede praktijken als een aantal nieuwe initiatieven. Een nieuw initiatief is het Vlaams actieplan duurzame overheidsopdrachten 2015-2017.

Ten tweede zal Vlaanderen er bij de Europese Unie op aandringen om naast de reeds gebruikelijke opmaak van het Sustainability Impact Assessment tevens een Human Rights Impact Assessment te overwegen van internationale handels- en investeringsakkoorden.

Ten derde zijn er activiteiten van Flanders Investment & Trade inzake duurzaam internationaal ondernemen 2014-2015. U weet dat de Vlaamse Regering vorige week op straat is gekomen met kleding binnenstebuiten. Dat was geen goedkoop nummertje. Het was specifiek om consumenten en bedrijven te sensibiliseren voor het probleem van ethisch en duurzaam ondernemen met respect voor mensenrechten en met het uitbannen van kinderarbeid en andere verderfelijke praktijken. Collega's, ik heb die acties toegelicht in de plenaire vergadering in antwoord op een actuele vraag van collega Remen. Ik ga er nu dan ook niet meer verder op in.

Ik kom tot de laatste vraag over de actualisatie van de nota Mensenrechten. De vorige nota dateert van de vorige regeerperiode en is bekendgemaakt op 10 december 2011. Ik heb het Departement internationaal Vlaanderen gevraagd om een nieuw document te maken. Het middenveld zal erover worden geconsulteerd. Volgend jaar gaan we met een geactualiseerde nota komen. Die nota zal een ruimer veld bestrijken dan het meer specifieke thema 'mensenrechten en ondernemen'. Het spreekt voor zich dat een aantal acties uit het actieplan ook in de nota 'Mensenrechten in het internationaal beleid' zullen worden hernomen.

Ik kan niet voor de vuist weg antwoorden op de vraag over de OESO. Ik zal nagaan of wij gebruikmaken van het nationaal contactpunt van de OESO. Ik heb er geen zicht op.

Voorzitter, ik zal het plan dat onze insteek vormt bij het nationale actieplan, laten bezorgen aan de commissie. Het is opgebouwd rond die drie pijlers. Ik heb u kort een aantal zaken daarover meegedeeld. Nogmaals, ik heb geen zicht op de insteek van de andere deelstaten.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp-a): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Mijn excuses, maar ik heb het begin van uw antwoord gemist. U zult ons een nota geven met de insteek van Vlaanderen. Welke departementen hebben daaraan meegewerkt? Alle departementen?

Minister-president Geert Bourgeois: Ik kan niet voor de vuist weg zeggen of ze allemaal een insteek hebben gegeven, maar alle entiteiten en alle agentschappen hebben de kans gehad om een inbreng te doen. Het is ook niet per definitie zo dat alle agentschappen en alle ondernemingen daarrond actiepunten hebben. Iedereen en elk beleidsdomein wordt altijd uitgenodigd om zijn insteek te geven. U zult er bijvoorbeeld elementen van onderwijs in vinden, om maar een voorbeeld te geven. DIV coördineert en het is in SOIA gebracht met de vraag aan alle agentschappen en entiteiten om daaraan mee te werken.

Mevrouw Güler Turan (sp-a): Weet u wanneer ze nationaal zullen landen of hebt u daar geen idee van?

Minister-president Geert Bourgeois: Zoals ik zei, is het nu aan een academische commissie bezorgd die advies zal verlenen. Heel binnenkort wordt het dan verder afgewerkt.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor uw engagement om de Vlaamse insteek te bezorgen.

Ik heb begrepen dat er al een interkabinettenwerkgroep (IKW) heeft plaatsgevonden op federaal niveau waar 26 actiepunten zijn gedistilleerd uit de input die er toen is gekomen. Later, op het einde van de consultatieronde, zal er nog een interfederale IKW worden georganiseerd. Ik ga ervan uit dat Vlaanderen ook actief aan die interfederale IKW zal participeren om op die manier ook onze input zijn weg te laten vinden naar het nationale actieplan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitlating van de Franse president over Straatsburg als EU-hoofdstad – 2032 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

De heer Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, minister-president, collega's, in het Verdrag van Amsterdam stipuleert artikel 289 dat de zetels van de Europese instellingen beslist dienen te worden door de regeringen van de lidstaten, en dit in onderling akkoord. De lidstaten kwamen in december 1992 in de Verklaring van Edinburgh het volgende overeen: "Het Europees Parlement heeft zijn zetel te Straatsburg, voor de twaalf periodes van de maandelijkse voltallige zittingen, met inbegrip van de begrotingszitting. De bijkomende voltallige zittingen worden gehouden te Brussel. De commissies van het Europees Parlement zetelen te Brussel. Het secretariaat-generaal van het Europees Parlement en zijn diensten blijven in Luxemburg gevestigd." Deze beslissing komt erop neer dat het gehele Europees Parlement elke maand voor vier dagen verhuist van Brussel naar Straatsburg. Deze verhuizingsoperatie kost de Europese burgers jaarlijks zo'n 180 miljoen euro. Ook de milieukost is enorm, een kleine 20.000 ton CO₂ op jaarbasis.

In 2011 vond in het Europees Parlement de zogenaamde 'calendar vote' plaats. Bij geheime stemming besliste het parlement om twee sessies die normaal gezien in Straatsburg plaatsvonden samen te voegen en om zo in plaats van twaalf keer naar Straatsburg te verhuizen, dit slechts elf keer te doen. Frankrijk en Luxemburg vochten deze beslissing aan voor het Hof van Justitie. Het Hof oordeelde dat deze beslissing door het Europees Parlement inderdaad een schending betrof van de Europese verdragen, en gaf Frankrijk en Luxemburg gelijk. De beslissing van het Europees Parlement werd dan ook vernietigd door het Hof van Justitie.

Tijdens de Europese budgetbesprekingen van 2013 en 2014 in het Europees Parlement kwam de kwestie Brussel-Straatsburg nogmaals aan bod. Een grote meerderheid van de Europese parlementsleden riep de Europese regeringsleiders

op om een onderzoek te doen naar de mogelijkheid van een zogenaamde 'single seat'. In november 2013 stemde het Europees Parlement over een rapport van de Britse conservatief Ashley Fox en het Duitse Europarlementslid Gerald Hafner. 483 Europarlementsleden stemden voor, 141 tegen en 34 onthielden zich. In dit rapport werd opgeroepen tot een verdragswijziging waarbij het Europees Parlement zelf zou kunnen beslissen wanneer, waar en hoe het wil samenkomen.

De Europese Rekenkamer publiceerde in 2014 een rapport waaruit bleek wat er bespaard zou kunnen worden indien het Europees Parlement zijn werkzaamheden zou centraliseren. Indien enkel Straatsburg zou worden opgegeven ten voordele van Brussel zou dit liefst 114 miljoen euro per jaar opleveren. Wanneer ook het secretariaat uit Luxemburg gecentraliseerd zou worden in Brussel, zou daar jaarlijks nog eens 13 miljoen euro bovenop komen.

Een kleine week geleden liet de Franse president François Hollande nogmaals expliciet optekenen dat Frankrijk nooit akkoord zal gaan met een aanpassing van de huidige situatie. Hij verklaarde dit naar aanleiding van het ondertekenen van bijkomende investeringen in de regio rond Straatsburg ter waarde van ongeveer 1 miljoen euro. Een aanpassing van de zetel van het Europees Parlement dient te gebeuren met unanimititeit van de 28 lidstaten. Met een Frans en Luxemburgs veto zal dit absoluut niet gemakkelijk worden.

Minister-president, wat is het standpunt van de Vlaamse Regering in de discussie over de zetel van het Europees Parlement en over het belang ervan voor onze hoofdstad? In welke mate brengt Vlaanderen zijn standpunt over op het federale en het Europese niveau? Plant u zelf enig initiatief ten einde een Europese verdragswijziging aan te kaarten of te bewerkstelligen?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Voorzitter, ik heb de vraag van de heer Vanlouwe met aandacht gelezen. Ik kan hem bijtreden. Het probleem is dat je geen meerderheidssysteem of een geponderde meerderheid hebt voor dit type van beslissing. Misschien komt de dag dat men ook de zetelplaatsing zal onderwerpen aan een resem soepele procedures van grote gekwalificeerde meerderheden. Zolang dat er niet is, is er een 'non possumus', een veto-mogelijkheid van elkeen van de 28 en later misschien nog meer lidstaten.

Wij moeten voorzichtig zijn. Het betekent voor Brussel, de hoofdstad van Vlaanderen en van België, een kapitale impact dat we deze instellingen hier hebben, met al de afgeleiden. Het is een enorm geheel. Als je de wereld rondrijdt, zie je dat de impact voor Brussel, België en Vlaanderen immens is, voor de tewerkstelling en de invloed en al wat je wilt. Laat ons handig zijn en de porseleinen potjes niet breken door ze eventueel van te hoog te laten vallen.

Er zijn misschien technologieën waarvan men steeds meer gebruik kan maken om te proberen van twee zittingen in Straatsburg één zitting te maken. Dat is letterlijk niet kunnen lukken. We moeten steeds meer zaken naar hier brengen zonder dat zij formeel dat karakter verliezen. Ik deel uw mening, absoluut. Straatsburg was het symbool van de verzoening. De oude Elzas, die in de geschiedenis zoveel keren van kamp is moeten veranderen: die symboliek blijft belangrijk voor een aantal landen en in het bijzonder voor Frankrijk. Minister-president, ik wens u hier handigheid en geduld.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

De heer Joris Poschet (CD&V): Mijnheer Vanlouwe, dank u voor uw vraag, die ik als Brusselaar uiteraard volledig begrijp en steun. Helaas worden wij, zoals de heer De Croo zei, geconfronteerd met de Europese verdragen die op dit punt

enkel met unanimititeit kunnen worden veranderd. U hebt zelf de enorme economische impact aangehaald die dit heeft voor Frankrijk. François Hollande zal wel twee keer nadenken vooraleer hij zijn handtekening onder een wijziging zou zetten, los van het feit dat dit zijn herverkiezing misschien helemaal onmogelijk zou maken.

Het klopt ook dat Frankrijk een massale investering heeft gedaan in de regio rond Straatsburg en in Straatsburg zelf, en nog een grotere investering heeft aangekondigd van 1 miljard euro, waarbij onder andere in een snellere treinverbinding zal worden voorzien tussen de luchthaven van Straatsburg en de stad zelf. Minister-president, hebt u in gelijkaardige investeringen voorzien om de toegankelijkheid van onze hoofdstad te vergroten? Ik denk daarbij aan de optimalisering van de ring. Hebt u nog andere zaken in de pijplijn zitten? Gaat u overleg plegen met de federale overheid en met de andere deelstaten om te lobbyen op Europees niveau, om een beetje beweging te krijgen in dit dossier?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, het protocol 6 bij het verdrag over de werking van de EU bepaalt dat het Europees Parlement zijn zetel in Straatsburg heeft voor de twaalf periodes van de voltallige maandelijkse zittingen, met inbegrip van de begrotingszitting; dat de bijkomende voltallige zittingen te Brussel worden gehouden; dat de commissies van het Europees Parlement in Brussel zetelen; dat het secretariaat-generaal van het Europees Parlement en zijn diensten in Luxemburg zijn gevestigd. Dit protocol is een integrale, letterlijke weergave van het moeizaam tot stand gekomen politiek akkoord van Edinburg van 12 december 1992. Die top heeft toen de kwestie over de zetel van de instellingen, die al jaren duurde, beslecht.

In de toespraak van president Hollande waarnaar u verwees, mijnheer Vanlouwe, konden we lezen dat Frankrijk Straatsburg consequent 'Europese hoofdstad' noemt. Een verandering van de huidige zetelregeling van het Europees Parlement vereist derhalve een wijziging van het protocol 6. Het gaat om een primair recht. Het protocol is gelijkgesteld met een verdrag in het EU-recht. Dat betekent dat de procedure voor verdragswijziging noodzakelijk is.

Normaal gezien gaat aan een verdragswijziging een intergouvernementele conferentie (IGC) vooraf. Op dit moment is geen IGC in het vooruitzicht gesteld. Zoals iedereen weet, liggen de hoofdprioriteiten van de EU momenteel elders. Het gaat dan om welvaart, jobcreatie, investeringen en groei. De EU wil de economie weer aan de praat krijgen, de Europese schulden crisis bezweren en de torenhoge jeugdwerkloosheid aanpakken.

Het is uiteraard niet denkbeeldig dat tegen het einde van de regeerperiode van de Europese Commissie het initiatief zal worden genomen om een IGC te starten. Het hoofdthema zou dan de verdieping van de Europese Monetaire Unie kunnen zijn. Verder zou ook het resultaat van een eventueel referendum in het Verenigd Koninkrijk in 2017 tot een verdragswijziging kunnen leiden. In dat verband kunnen we best de verkiezingen afwachten die morgen plaatsvinden. Het is allemaal nog te vroeg om hier met zekerheid uitspraken over te kunnen doen.

Het is evident dat heel wat lidstaten de zetelregeling op de agenda van een volgende IGC zullen plaatsen. Het Europees Parlement heeft een resolutie betreffende de single seat aangenomen. Het is typerend dat een geheime stemming nodig was om die resolutie tot stand te brengen. In het licht van de besparingen, de efficiëntie, een daling van de CO₂-uitstoot en een duidelijke kosten-batenanalyse is hiervoor een ruime meerderheid gevonden. Als er een IGC komt, zal de agendasetting ongetwijfeld inhouden dat dit punt aan bod zal komen.

In België zijn alle overheden van oordeel dat de zetel van het Europees Parlement zich in Brussel moet bevinden. Ik wil er echter op wijzen dat in een IGC elke lidstaat een vetorecht heeft. Iedereen weet dat de zetelkwestie voor Frankrijk een grote symbolische en economische waarde heeft. Frankrijk zal op dat vlak dan ook moeilijk te vermurwen zijn, om het met een understatement te zeggen. We weten echter ook dat tijdens dergelijke besprekingen altijd koppelingen worden gemaakt. We moeten dan ook afwachten wat uit de bus zou kunnen komen.

Mijnheer Poschet, wat de toegankelijkheid van Brussel betreft, moet ik u doorverwijzen. Wat de spoorwegen betreft, verwijs ik u naar de Federale Regering. Wat de ring en eventuele andere investeringen betreft, verwijs ik u naar minister Weyts.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

De heer Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt terecht verwezen naar de bestaande moeilijkheden om tot een verdragswijziging te komen. U hebt correct vermeld dat een protocol dezelfde juridische waarde heeft als een verdrag. Om een protocol met de waarde van een verdrag te wijzigen, moet er bijgevolg unanimititeit bestaan.

Dit mag er ons niet van weerhouden de druk effectief te verhogen. De top van Edinburgh dateert van 1992. De verklaring die toen is afgelegd, is bijna 23 jaar oud. Eigenlijk speelt hier dan ook vooral het gezond verstand een rol. Ik heb daarnet al enkele cijfers vermeld. Ik kan dit nog aanvullen.

De jaarlijkse kostprijs bedraagt 180 miljoen euro. Daarnaast kosten de nieuwe gebouwen van het Europees Parlement in Straatsburg 600 miljoen euro. De stad Straatsburg rekent het Europees Parlement 80 miljoen euro aan voor de huur van bepaalde gebouwen. De waarde van het Europees Parlement voor de Straatsburgse economie is 20 miljoen euro. De kostprijs van een nieuw gebouw voor de administratie van het Europees Parlement in Luxemburg bedraagt 600 miljoen euro.

Er komen steeds maar cijfers bij. Blijkbaar staan de gebouwen in Straatsburg 317 dagen per jaar leeg. Dat is ongeveer 80 procent van het jaar. Vrachtwagens moeten ongeveer 400 kilometer van Brussel naar Straatsburg rijden om de dossiers over te brengen en moeten vier dagen later terugreizen van Straatsburg naar Brussel.

Het gezond verstand zou hier een rol moeten spelen. Ik ben me ervan bewust dat het om een verdragswijziging gaat en dat hier moeilijkheden mee gepaard gaan. Er moet unanimititeit zijn. Frankrijk en ook Luxemburg beschikken over een vetorecht. Ik hoop echter dat de Vlaamse overheid en de federale overheid tegelijkertijd de nodige druk op Frankrijk kunnen uitoefenen om ooit een verdragswijziging mogelijk te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.